

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ
ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์

ของ

เยาวเรศ ไทอุดม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา

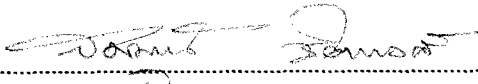
กันยายน 2541

ISBN 974-597-002-6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

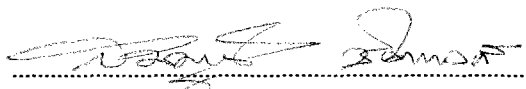
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

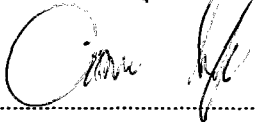

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สุกตฤ)

คณะกรรมการสอบ

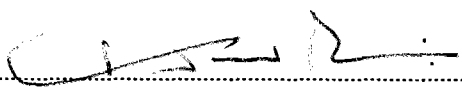

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สุกตฤ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.อรณพ โพธิสุข)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(นางคณีย์ โพคาวัฒนะ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สริมศักดิ์ วิสาลาภรณ์)

วันที่ ๓๐ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้โดยความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ชิตพงศ์ อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู่ ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.อรรณพ โพธิสุข นางคณินัย โพธิวัฒน์ ที่ร่วมเป็นคณะกรรมการสอบปากเปล่า รวมทั้งคณาจารย์แผนกการอุดมศึกษาทุกท่าน ซึ่งให้คำแนะนำ แนวคิด ตลอดจนตรวจแก้ไขในสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันชัย ธรรมสังการ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่ง และขอขอบใจนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณคุณพงษ์ศักดิ์ ไหลอุดม และเด็กหญิงชุตินา ไหลอุดม ผู้เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งตลอดเวลาในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยของน้อมรำลึกถึงพระคุณของคุณพ่อสมเกียรติ ช้างเล็ก และคุณแม่ปียาพัชร ช้างเล็ก ซึ่งเป็นบิดา และมารดาที่ให้ความอุปการะ สักสอน และเป็นผู้วางพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตเวทิต์คุณแก่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่าน

เยาวเรศ ไหลอุดม

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	❖ ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
	❖ ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	❖ ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	❖ สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	7
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ	8
	ประเภทของอาชีพอิสระ	9
	คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ	10
	ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ	13
	ความสำคัญของบุคลิกภาพกับการประกอบอาชีพ	16
	ความหมายของบุคลิกภาพ	17
	ทฤษฎีบุคลิกภาพ	19
	องค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพ-บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ	21
	การวัดบุคลิกภาพ	24
	ปัจจัยที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ	26
	งานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา	28
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	32
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	32
	❖ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	34

บทที่	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	37
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	39
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	60
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะทั่วไป	70
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	80
ประวัติย่อของผู้วิจัย	94

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะและชั้นปี	33
2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว	41
3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเลือกอาชีพอิสระประเภทต่าง ๆ	43
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความถี่ของการประกอบอาชีพอิสระ ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกรายข้อ	44
5	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ	47
6	แสดงค่าสหสัมพันธ์ (Correlations) ระหว่างความถี่ของการประกอบอาชีพอิสระ กับตัวแปรต่าง ๆ	52
7	การวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์แบบพหุคูณ	55
8	ตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ	56
9	เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีเพศต่างกัน	57
10	เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีระดับชั้นปีต่างกัน	58
11	เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่สังกัดคณะต่างกัน	59

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคมที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ มนุษย์มีความต้องการขั้นพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love Needs) ความต้องการได้รับความยกย่องนับถือ (Esteem Needs) ความต้องการประสบผลสำเร็จ (Self-actualization Needs) (Maslow. 1970 : 80) การมีอาชีพมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตของบุคคล เพราะอาชีพเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง และความภาคภูมิใจในตนเอง การทำงานหรือการประกอบอาชีพเป็นช่วงเวลาที่บุคคลได้ทำงานร่วมกับคนอื่น ผลงานและการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมรอบด้าน จะทำให้นักบุคคลเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม (วัลลีย์ หลีสันติพงศ์. 2538 : 13) ดังนั้น อาชีพนอกจากจะเป็นวิถีทางที่ได้มาซึ่งค่าตอบแทนที่จะนำไปซื้อปัจจัยต่าง ๆ สนองความต้องการทางกายแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการทางจิตใจและความต้องการทางสังคมของมนุษย์อีกด้วย (Roe. 1965 : 35) แต่การประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลจะสนองความต้องการดังกล่าวได้ดีเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการเลือกอาชีพ รัฐบาลเองได้มองเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ ดังนั้นในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) จึงได้กำหนดนโยบายการศึกษาเพื่ออาชีพโดยให้มีการเร่งรัดจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ตลอดจนการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพในทุกระดับ และประเภทการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้ประกอบการได้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2535 : 35) การประกอบอาชีพอิสระได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากเป็นแนวทางหนึ่งในการบรรเทาปัญหาการว่างงาน (เขาวลัทธิ ราชแพทยาคม. 2530 : 29) นอกจากนี้ยังช่วยให้คนที่มียานอาชีพประจำอยู่แล้วสามารถประกอบอาชีพอิสระเพื่อหารายได้พิเศษได้ด้วย ถ้าผู้ที่จบการศึกษาแล้วว่างงานมองเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระและประกอบอาชีพอิสระด้วยตนเองได้ เขาก็จะไม่ว่างงานอีกต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยให้ตลาดแรงงานขยายตัวได้อีกด้วย เพราะผู้ประกอบการอาชีพอิสระถ้าประสบความสำเร็จในงานอาชีพและขยายงานได้มากขึ้น เขาก็จะมีการจ้างงานเพื่อหาคนมาช่วย (อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ. 2529 : 70 - 73) นับว่า อาชีพอิสระเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาผู้ประกอบการซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศ (วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. 2532 : 56) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ

สนธยา นัตรมาส (2534 : 14) ว่า อาชีพที่เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย คือ อาชีพอิสระ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาในแต่ละระดับต่างก็พยายามปลูกฝังเจตคติให้เยาวชนได้เห็นถึงความสำคัญในการประกอบอาชีพอิสระแต่ละประเภท โดยให้คำนึงถึงความพร้อม ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเองเป็นสำคัญ ดังเช่น งานวิจัยของมะลิวัลย์ นาคคิลก (2536 : 88) ได้ศึกษาการใช้หนังสือการตูนสร้างสรรค์ชุด "ชีวิตต้องสู้" ที่มีเจตคติต่ออาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคูม จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการใช้หนังสือการตูนสร้างสรรค์ชุด "ชีวิตต้องสู้" มีเจตคติต่ออาชีพอิสระสูงขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรม และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ พบว่า แนวโน้มของผู้สนใจประกอบอาชีพอิสระมีสูงขึ้น ดังคำกล่าวของทิพวัน ถิธำ (2533 : 43) ได้กล่าวถึงเจตคติต่ออาชีพอิสระว่าจากอดีตเจตคติต่อการประกอบอาชีพอิสระดูเหมือนว่าถูกมองในลักษณะเป็นลบ บัดนี้สภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย ปัญหาการว่างงานเป็นบทเรียนที่ทำให้ชนรุ่นหลังตระหนักถึงความจำเป็นในการประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น และเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระ และยอมรับอาชีพอิสระในฐานะเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน มีคุณค่าแก่ความพึงพอใจและมีเกียรติเท่าเทียมกับอาชีพอื่น ตลอดจนพร้อมที่จะประกอบอาชีพอิสระตามสภาพแห่งตน จากงานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขา สังคมศาสตร์ (มารศรี ประสพศิริ. 2534 : 119) พบว่ามีนิสิตนักศึกษาร้อยละ 20.57 ต้องการค้าขายประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตลาดแรงงานของนิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ในการประกอบอาชีพอิสระมีแนวโน้มสูงขึ้น เมื่อเทียบกับปี 2519 ซึ่งมีเพียงร้อยละ 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน ประจวบเหมาะ (2531 : 9) ได้ศึกษาพบว่าบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความประสงค์ในการประกอบอาชีพอิสระมากถึงร้อยละ 83.4 แต่พบว่ายังขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าบัณฑิตที่ปรารถนาจะประกอบอาชีพอิสระหลังสำเร็จการศึกษาแล้ว ซึ่งมีอยู่เป็นสัดส่วนสูงทีเดียว การประกอบอาชีพอิสระจึงน่าจะเป็นทางเลือกที่สำคัญอย่างหนึ่งของการหางานทำของบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในฐานะที่เป็นสถาบันทางการศึกษาที่ผลิตบัณฑิตออกสู่สังคมการดำเนินงานควรจะคำนึงถึงว่าเมื่อนิสิตสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ ดังที่ ทวีป อภิสิทธิ์ (2528 : 17) ได้กล่าวว่า ระบบการจัดการศึกษาที่ดีจะต้องมีวิธีการ ที่จะปูพื้นฐานเรื่องอาชีพ และการมีงานทำให้เยาวชน จากข้อมูลภาวะการหางานทำของบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534-2538 พบว่าจำนวนบัณฑิตที่หางานทำได้แล้ว ส่วนใหญ่ทำงานบริษัทเอกชนมากที่สุด (โดยเฉลี่ย 44.65% ต่อปี) รองลงมา คือการทำงานในหน่วยงานราชการ (โดยเฉลี่ย 13.31% ต่อปี) ส่วนการประกอบอาชีพอิสระ

มีเพียง 5.58% ต่อปี และส่วนหนึ่งไม่ได้ทำงาน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2538 : 15) จากอัตราส่วนข้างต้น จะเห็นว่าการประกอบอาชีพอิสระมีจำนวนน้อยกว่างานอื่น ๆ ทั้งที่ในปัจจุบันการประกอบอาชีพอิสระได้กลายเป็นตลาดแรงงานที่มีความสำคัญมากขึ้น (วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยาและคนอื่น ๆ. 2532 : 156) และจากผลการศึกษาทัศนคติของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ ในปี 2533 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีทัศนคติด้านความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ (ยุพิน องคานนท์. 2533 : 83) แต่ในความเป็นจริงแล้วจำนวนผู้ประกอบการอาชีพอิสระยังคงมีจำนวนน้อย ทั้งนี้เนื่องจากมีองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายประการที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งนงราม เศรษฐพานิช และคนอื่น ๆ (2533 : 3) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษาของกรมสามัญ : การส่งเสริมเพื่อการประกอบอาชีพส่วนตัวและการก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคุณลักษณะส่วนตัวมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของกลุ่มผู้ประกอบการส่วนตัว นอกจากนี้จากข้อมูลสรุปผลการวิจัยและพัฒนาตามโครงการศูนย์ศึกษาทดลอง การประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต ระยะเวลาที่ 1 (เจลีเยว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ. 2534 : 33) พบว่า นักศึกษาชายมีค่านิยมในการประกอบอาชีพอิสระและการประกอบการขนาดย่อมสูงกว่านักศึกษาหญิงและยังพบว่านักศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันมีระดับค่านิยมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ (2532 : 165) ได้สำรวจบัณฑิตที่ประกอบอาชีพส่วนตัว โดยสุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่ประกอบอาชีพส่วนตัวในธุรกิจประเภทต่าง ๆ มาประมาณ 272 คน ผลการสำรวจทัศนคติด้านการศึกษาและการมีงานทำ พบว่าบัณฑิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในกลุ่มผู้ประกอบการส่วนตัวนี้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.0 เรียนจบแขนงวิชาที่ตนชอบและสนใจ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ โดยมีปัจจัยที่ศึกษา คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ และปัจจัยภายใน (บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ) ซึ่งดิกแมน (Digman. 1989 : 195-214) ได้ทำการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคล พบว่า โครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก ต่างชาติหรือต่างภาษามีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ การแสดงตัว ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และสติปัญญา มาใช้เป็นแนวคิดเพื่อศึกษาว่าตัวแปรดังกล่าว มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับมหาวิทยาลัยในการจัดการศึกษาที่มีลักษณะส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต และใช้เป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้สนองตอบต่อนโยบายการศึกษาของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถเป็นผู้ประกอบการได้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามเพศ ชั้นปี และคณะ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับมหาวิทยาลัยในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมอาชีพอิสระของนิสิต โดยเฉพาะการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรเพื่อสนองตอบต่อความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างทักษะ การบริหารและการจัดการ รวมทั้งการปลูกฝังให้นิสิตรักที่จะเป็นผู้ประกอบการ สามารถสร้างงานได้เอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 - 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 7,658 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 - 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 367 คน

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ ชั้นปี คณะ และปัจจัยภายใน (บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ) คือ การแสดงตัว ความสุภาพ อ่อนโยน ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และสติปัญญา

ประเภทของอาชีพอิสระในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้จัดแบ่งประเภทอาชีพอิสระออกเป็น 4 ประเภท

1. ประเภทการผลิต

2. ประเภทการขาย

3. ประเภทบริการ

4. ประเภทปฏิบัติผสม

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1.1 เพศ จำแนกเป็น ชาย หญิง

1.1.2 ชั้นปี จำแนกเป็น ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 ชั้นปีที่ 6

1.1.3 คณะ จำแนกเป็น คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะพลศึกษา

คณะเภสัชศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์

1.2 ปัจจัยบุคลิกภาพ จำแนกเป็น การแสดงตัว ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อตรง
ต่อหน้าที่ ความมั่นคงทางอารมณ์ สถิติปัญญา

2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง ความประสงค์ของนิสิตระดับปริญญาตรี
ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่จะประกอบอาชีพอิสระ โดยพิจารณาจากระดับคะแนนที่
ได้จากการตอบแบบสอบถามความต้องการประกอบอาชีพอิสระ

2. อาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เอง โดยไม่มีนายจ้างหรือ
ไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยบุคคลนี้เป็นเจ้าของกิจการเอง ดำเนินธุรกิจด้วยการลงทุนในรูปของการผลิต
การจำหน่าย หรือการให้บริการเพื่อมุ่งหวังกำไร และเสี่ยงต่อการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว
ในการวิจัยครั้งนี้ จัดแบ่งอาชีพอิสระออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

2.1 ประเภทการผลิต คือ การสร้างสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นมา เช่น ทำสวน
ทำไร่ เพาะพันธุ์สัตว์ ผลิตวัสดุก่อสร้าง ทำเครื่องเงิน ฯลฯ

2.2 ประเภทการขาย คือ การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปยังผู้บริโภค มีลักษณะซื้อสินค้า

มาเพื่อจำหน่ายไป เช่น ขายเสื้อผ้า ขายหนังสือ ขายอุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ

2.3 ประเภทบริการ คือ การใช้ความรู้ความสามารถประกอบกับเครื่องมือเพื่อให้บริการแก่ลูกค้า เช่น ร้านเสริมสวย ปั้มน้ำมัน ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า อู่ซ่อมรถยนต์ ออกแบบตกแต่งภายใน ฯลฯ

2.4 ประเภทปฏิบัติผสม คือ การปฏิบัติผสมกันตั้งแต่สองประเภทขึ้นไป เช่น ผักและขาย หรือขายและบริการ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายคอมพิวเตอร์พร้อมบริการ ฯลฯ

3. ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง สถานภาพที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ

4. ปัจจัยภายใน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งในงานวิจัยนี้พิจารณาในองค์ประกอบต่อไปนี้

4.1 การแสดงตัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ขอบอกสังคม เป็นคนเปิดเผย ช่างพูด ชอบกิจกรรมที่โลดโผน ชอบการผจญภัย กล้าพูดกับคนแปลกหน้า และสามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี

4.2 ความสุภาพอ่อนโยน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มีความสุภาพ เรียบร้อย มีกิริยาท่าทางอ่อนโยน มีความเป็นมิตรกับผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีพฤติกรรมที่เอนเอียงไปสู่การยอมรับ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และไม่คิดประสงคร้ายผู้อื่น

4.3 ความซื่อตรงต่อหน้าที่ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เชื่อถือได้ และสามารถเป็นที่พึ่งได้

4.4 ความมั่นคงทางอารมณ์ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มีความมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่าย มีความหนักแน่น มีความสามารถในการปรับอารมณ์ให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี สุขุม

4.5 สติปัญญา หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มีความเฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม ชอบคิดแปลง ชอบแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เป็นผู้มองการณ์ไกล เป็นคนมีเหตุผลและยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น

5. คณะ หมายถึง คณะวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกเป็น

คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะเกษตรศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

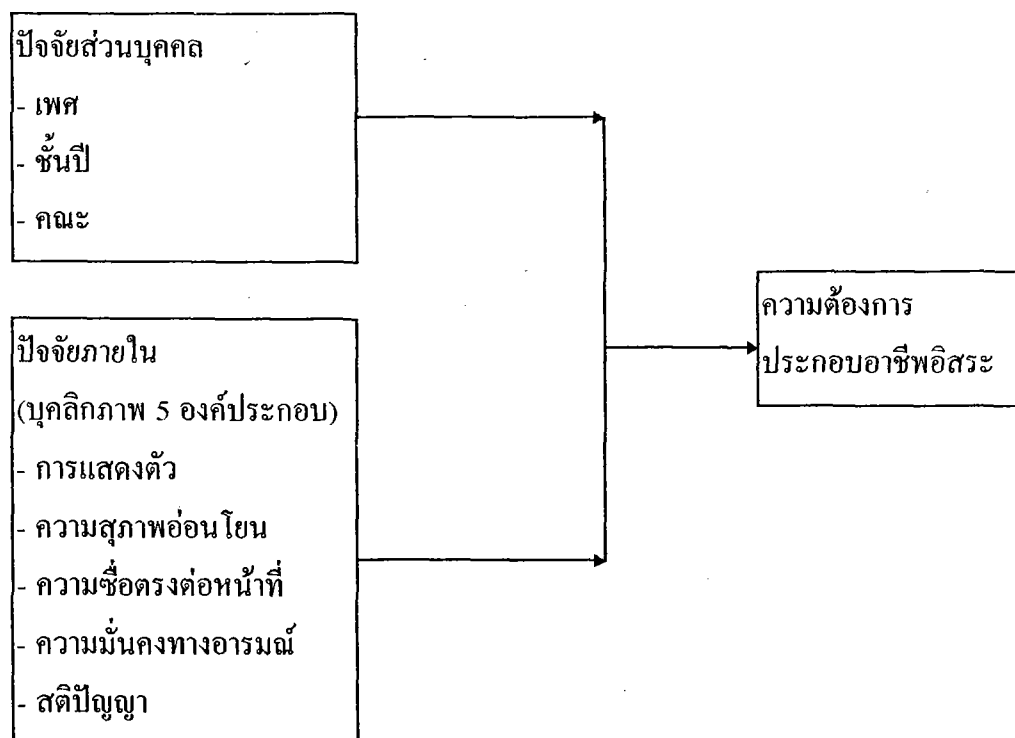
และคณะสังคมศาสตร์

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยภายใน มีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพศชายและเพศหญิงมีระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน
3. ระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละชั้นปีแตกต่างกัน
4. ระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละคณะแตกต่างกัน

กรอบแนวความคิดในการศึกษาค้นคว้า

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระครั้งนี้ สามารถกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัยได้ดังนี้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนิสิต ภาควิชา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งสาระสำคัญออกเป็นหัวข้อดังนี้ ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ ประเภทของอาชีพอิสระ คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ความสำคัญของบุคลิกภาพกับการประกอบอาชีพ ความหมายของบุคลิกภาพ ทฤษฎีบุคลิกภาพ การวัดบุคลิกภาพ ปัจจัยที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ ผู้วิจัยพบว่าผู้ให้ความหมายของคำว่า Self Employment ว่า การประกอบอาชีพอิสระหรือการประกอบอาชีพส่วนตัวไว้ดังนี้

เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2529 : 8) ให้ความหมาย การประกอบอาชีพอิสระว่า "ผู้ที่ประกอบธุรกิจตามความพึงพอใจของตนเอง โดยจะทำคนเดียวหรือร่วมกันทำในครอบครัว เช่น ร้านอาหาร ร้านตัดเย็บเสื้อผ้า ร้านขายสินค้า เป็นต้น" สุนทร โคตรบรรเทา (2525 : 71) กล่าวว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพสร้างขึ้นมาเอง ลงทุนดำเนินการเอง ไม่รับคำสั่งหรือไม่มีการออกคำสั่ง ตัดสินใจด้วยตนเองผลิตสินค้า และบริการให้กับลูกค้าเอง มีการลงทุนเพื่อหวังกำไร และเสี่ยงต่อการล้มเหลว" ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของยุพิน ประจวบเหมาะ (2531 : 8) ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง "อาชีพส่วนตัวทั้งในภาคเศรษฐกิจที่เป็นระบบ (Formal Sector) และภาคเศรษฐกิจที่ไม่เป็นระบบ (Informal Sector) เจ้าของกิจการเป็นผู้ประกอบการเองทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้ โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นรูปแบบของกำไร ไม่ใช่เงินเดือน" นอกจากนี้ สุรเดช วิเศษสุรการ (2530 : 10) ได้ให้ความหมาย การประกอบอาชีพส่วนตัวว่า "งานที่ไม่รับจ้าง ไม่รับราชการ ไม่เป็นลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ แต่เป็นเจ้าของกิจการด้วยตนเอง ซึ่งอาจเริ่มจากร้านแผงลอย หาบเร่ แล้วขยายมาเช่าห้องแถวจนต่อไปอาจขยายเปิดสาขาเพิ่มขึ้นต่อไปอีกก็ได้..." ประดิษฐ์ ชาญสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (2531 : 82) ได้ให้ความหมายของการประกอบอาชีพส่วนตัวหรือการประกอบอาชีพอิสระว่า หมายถึง "การประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือของครัวเรือน หรือระหว่างหุ้นส่วนด้วยกัน เพื่อมุ่งหวังรายได้และกำไร โดยผู้ประกอบการเป็นผู้ทำงานในกิจการของตนเอง..." และสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2527 : 5) ได้ให้คำจำกัดความของอาชีพอิสระว่า หมายถึง การที่บุคคล

เป็นเจ้าของธุรกิจหรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือนัยหนึ่ง คือ การที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เองโดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง"

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เองโดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยบุคคลนั้นเป็นเจ้าของกิจการเอง ดำเนินธุรกิจด้วยการลงทุนในรูปของการผลิต การจำหน่าย หรือการให้บริการ เพื่อมุ่งหวังกำไร และเสี่ยงต่อการล้มเหลว

ประเภทของอาชีพอิสระ

มีผู้สนใจศึกษาประเภทของอาชีพอิสระ และได้จัดแบ่งประเภทอาชีพอิสระตามเหตุผลและความจำเป็นที่แตกต่างกัน เช่น

ทบวงมหาวิทยาลัย (2526 : 23) ได้จัดหมวดหมู่ของเยาวชนผู้ประกอบการอาชีพอิสระได้

3 ประเภท คือ

1. ประเภทค้าขาย ได้แก่ ขายของชำ ขายข้าวแกง ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขายของเล่นสำหรับเด็ก ขายเครื่องเขียนแบบเรียน ขายผักผลไม้ ขายอุปกรณ์การเกษตร และขายเครื่องสำอาง

2. ประเภทบริการ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้างทั่วไป เสริมสวย รับซ่อมผ้า ขั้บรดส่งผู้โดยสาร

3. ประเภทเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำนา และกรีดยาง

สัญญา จิตตานนท์ (2527 : 16) อธิบายว่า อาชีพอิสระหรืออาชีพส่วนตัว ถ้าจะแบ่งตามระดับความสามารถในการประกอบอาชีพแล้วอาจแบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะ หรือความรู้ในระดับปริญญา หรืออนุปริญญา เช่น แพทย์ วิศวกร หนายความ ผู้ตรวจบัญชี และครู-อาจารย์ เป็นต้น

2. กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับต่ำกว่าอนุปริญญา คือ ช่างต่าง ๆ เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ เขียนแบบ ตัดเสื้อ ตัดผม เสริมสวย เย็บหนัง เป็นต้น

3. กลุ่มอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะ หรือวิชาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดโดยเฉพาะ เช่น ผู้ประกอบอาชีพขายเครื่องชำ ขายข้าวแกง ขายหนังสือต่าง ๆ ทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หาบเร่ แผงลอย ขั้บรด แท้ก็ขั้ ตลอดจนรับสินค้ามาขายเอง เป็นต้น

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 4) ได้จำแนกประเภทของการประกอบอาชีพอิสระได้ดังนี้ คือ อาชีพด้านอุตสาหกรรม ด้านเกษตรกรรม ด้านคหกรรม ด้านพานิชกรรม และด้านศิลปหัตถกรรม

เนื่องจากการประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ผู้ประกอบการต้องดำเนินการด้วยตนเอง เพื่อผลกำไรและผลสำเร็จของกิจการและอาชีพนี้ต้องแข่งขันและมีความเสี่ยงอยู่มาก ผู้ประกอบการต้องมีความอดทนและใจสู้ ดังนั้น ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระจึงควรมีคุณลักษณะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการประกอบอาชีพนั้น

คุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้มีผู้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระไว้ดังนี้

เฉลียว สุวรรณกิตติ (2530 : 7-16) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติผู้ประกอบอาชีพอิสระ มีลักษณะดังนี้
 - 1.1 มีความอดทนในการทำงานหนักได้
 - 1.2 มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.3 ในการประกอบกิจการใด ๆ มักจะตั้งเป้าหมายสูงและสามารถปฏิบัติได้
 - 1.4 เป็นผู้มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ
 - 1.5 ไม่เบื่อง่าย ไม่ชอบทิ้งอะไรกลางคันเมื่อพบอุปสรรค
 - 1.6 มีหลักในการแก้ปัญหาอย่างไม่เสื่อมคลาย
 - 1.7 รู้จักใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นให้เป็นประโยชน์
 - 1.8 รู้จักใช้ความคิดแต่หันหลังเป็นบทเรียน
 - 1.9 มีความคิดริเริ่ม และกล้ารับผิดชอบต่อการริเริ่มต่าง ๆ
 - 1.10 เห็นคุณค่าของเงิน

ศรีสง่า กรรณสูต และสาโรช บัวศรี (2521 : 78) กล่าวว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระหรือผู้ประกอบการ ต้องมีคุณสมบัติหลายประการ เช่น ความรู้ในการจัดการ การตลาด ประสบการณ์ทางการค้า และมีเงินทุน ผุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 34 - 36) กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญที่เชื่อถือได้ว่าการประกอบอาชีพอิสระจะประสบผลสำเร็จ ควรมีความสามารถด้านเทคนิค ความคิด

ริเริ่ม บุคลิกภาพ ความเฉลียวฉลาด ลักษณะเป็นผู้นำ ความกล้าหาญ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการติดต่อสื่อสารสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์ และมีความมั่นคงทางอารมณ์

จากหนังสือ Committee for Economic Development ของสหรัฐอเมริกา (दनัย เทียนพุด. 2531 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Committee for Economic Development : n.d.) กล่าวว่าคุณลักษณะของธุรกิจขนาดย่อมหรือการประกอบอาชีพอิสระ มีดังนี้

1. การบริหารงานต้องเป็นอิสระไม่มีบริษัทอื่นมาควบคุม เจ้าของต้องเป็นผู้บริหารเอง
 2. บุคคลคนเดียวหรือกลุ่มเล็ก ๆ เพียงกลุ่มเดียวหาทุนและเป็นผู้บริหารเอง
 3. การดำเนินงานที่ดี พนักงานและเจ้าของก็ควมกอดตัวยอยู่ในชุมชนเดียวกัน ตลาดหรือลูกค้าอาจอยู่นอกชุมชนนั้น
 4. ธุรกิจต้องเป็นธุรกิจขนาดเล็ก เมื่อเทียบกับธุรกิจขนาดใหญ่ที่สุดในประเภทเดียวกัน
- นอกจากนี้การประกอบกิจการค้ามีลักษณะเด่นในการประกอบอาชีพอิสระมีหลายประการ เช่น

1. ความซื่อสัตย์ในการประกอบการ ความซื่อสัตย์เป็นประการสำคัญเนื่องจากการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในรูปแบบของการกู้ยืมเงินทุน หรือการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อจะต้องอาศัยความไว้วางใจกัน

2. ความขยัน อดทนและประหยัด เป็นสิ่งจำเป็นมาก สำหรับผู้ประกอบการอาชีพอิสระแล้วจะต้องรับผิดชอบในผลกำไรขาดทุนด้วยตนเอง ความขยัน อดทน และประหยัด จะทำให้สามารถขยายกิจการจากขนาดเล็กไปสู่กิจการขนาดใหญ่ได้

3. รู้จักตลาด หมายถึง รู้จักช่องทางในการค้าขายมีการเก็งกำไร รู้จักเก็งตลาด ประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุมชุม (2532 : 647-648) กล่าวว่าถึง คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ ประกอบด้วย

1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และรู้จักการคิดอย่างวิเคราะห์เพื่อหาเหตุผล และรู้จักแก้ปัญหาได้
2. ความอดทน สู้งาน
3. ความพยายามสูง ขยัน ประหยัด และมีวินัย
4. ความละเอียด รอบคอบ เขียวเข่น ไม่โกร่งง่าย
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
6. ซื่อสัตย์สุจริต เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ

จรรยา เพิ่มพูน (สมปอง จันทรมานิตย์. 2533 : 11 ; อ้างอิงมาจาก จรรยา เพิ่มพูน. 2531 : 36) กล่าวว่าผู้ประกอบการ หรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ดี และประสบผลสำเร็จนั้นควรเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความอดทน มั่นใจ และกล้าเสี่ยง มีความซื่อสัตย์ ช่างสังเกต และต้องหมั่นศึกษาเรียนรู้ในวิชาเพิ่มเติมอยู่เสมอ

ประเทิน มหาจันทร์ (ทิพวัน ถือคำ. 2533 : 44 ; อ้างอิงมาจาก ประเทิน มหาจันทร์. 2529 : ไม่มีเลขหน้า) ได้สรุปลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระซึ่งประสบความสำเร็จไว้ดังนี้ คือ

1. มีความกล้าเสี่ยง
2. มีการออมทรัพย์เพื่อการลงทุน
3. รอคอยผลประโยชน์ระยะยาวได้
4. กล้าได้กล้าเสีย
5. ยินดีรับความเปลี่ยนแปลง
6. มีระเบียบวินัยในการควบคุมตนเอง
7. มีความคิดริเริ่ม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 132) กล่าวถึง บันได 7 ขั้น ในการประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระ มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าความรู้ในงานอาชีพของตนเองอยู่เสมอ
2. สนองความต้องการของผู้บริโภค
3. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พัฒนางานอาชีพให้ดียิ่งขึ้น
4. โฆษณา และประชาสัมพันธ์งานให้กว้างขวางและแพร่หลายมากที่สุด
5. มีความตั้งใจ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน
6. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
7. กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับเรื่องคุณลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระ สามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่จะประกอบอาชีพอิสระนั้นควรมีคุณลักษณะที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนทั่วไป
2. กล้าคิด กล้าทำ และกล้าเสี่ยงต่อการลงทุน
3. มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง
4. มีลักษณะเป็นผู้นำ
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

6. มีความเฉลียวฉลาด และมีไหวพริบ

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ

ซูเปอร์ (Super. 1957 : 99-108) ได้ทำการศึกษาการเลือกอาชีพและได้สรุปรวบรวมตั้งเป็นทฤษฎีการเลือกอาชีพขึ้น โดยใช้ชื่อทฤษฎีว่า "ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ" (Theory of Vocational Development) และความรู้อันเป็นรากฐานเบื้องต้นของทฤษฎีมีอยู่ 12 ประการ คือ

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ทฤษฎีของความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลักสำคัญ ทั้งด้านที่เกี่ยวกับการศึกษาและจิตวิทยาทางอาชีพ เพราะบุคคลย่อมแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ ดังนั้น การเลือกอาชีพของบุคคลก็ควรต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ความสามารถหลาย ๆ อย่างในตัวบุคคล (Multipotentiality) บุคคลแต่ละคนมีขีดความสามารถประจำตัวของแต่ละบุคคล ที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในงานอย่างใดอย่างหนึ่งหรือพอใจในงานอย่างใดอย่างหนึ่ง การที่จะนำเอาคนหนึ่งไปเปรียบกับอีกคนหนึ่งไม่ได้ ทุกคนจะมีความสามารถเฉพาะตัวแต่มีคนละอย่าง
3. กระบวนการของความสามารถในอาชีพ (Occupational Ability Patterns) อาชีพแต่ละอาชีพจะมีกระบวนการของความสามารถเฉพาะของแต่ละอาชีพ เช่น ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ นั่นคือ อาชีพหนึ่ง ๆ ก็ต้องการบุคคลที่มีความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพต่างไปจากอีกอาชีพหนึ่ง
4. การเลียนแบบบทบาทของรูปแบบ (Identification and Role of Models) บุคคลส่วนมากจะเลียนแบบบิดามารดาหรือบุคคลอื่น ในด้านการประกอบอาชีพ วัยรุ่นจะสนใจอาชีพโดยการเลียนแบบจากผู้ใหญ่ ดังนั้น ก็ควรจะเป็นรูปแบบที่ดีให้แก่เด็ก
5. ความต่อเนื่องของการตัดสินใจ (Continuity of Adjustment) การที่บุคคลจะเลือกอาชีพอะไรนั้น การตัดสินใจเลือกจะต้องจัดให้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง (Continuous Process) ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์สิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่ หรือทำงานอยู่ รวมทั้งอัตมโนภาพ (Self-Concept) ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและประสบการณ์ ดังนั้นการเลือกและการตัดสินใจก็ต้องเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไป
6. ช่วงของชีวิต (Life Stage) กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามช่วงชีวิตของบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

6.1 ขั้นของการเจริญเติบโต (Grow Stage) เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 14 ปี เป็นระยะที่เด็กกำลังเจริญเติบโต

6.2 ขั้นของการสำรวจ (Exploration Stage) ระหว่างอายุ 14-25 ปี เป็นช่วงที่บุคคลพยายามทำความเข้าใจตนเอง ทดลองสวมบทบาทของผู้ใหญ่ เช่น การหาผู้ การหาอาชีพและการหาตำแหน่งในสังคม

6.3 ขั้นของการสร้างหลักฐาน (Establishment Stage) ระหว่างอายุ 25-45 ปี เป็นช่วงที่บุคคลคิดมีครอบครัว มีบทบาทในสังคม มีอาชีพแน่นอน มีงานทำมั่นคง และมีบ้านอยู่อาศัย

6.4 ขั้นของชีวิตมั่นคง (Maintenance Stage) ระหว่างอายุ 45-65 ปี เป็นช่วงที่เห็นความสำคัญของครอบครัวพยายามที่จะมีหน้ามีตา หาความก้าวหน้าในการทำงาน

6.5 ขั้นของความเสื่อม (Decline Stage) ตั้งแต่อายุ 65 ปี ถึงตายเป็นช่วงที่ทำงานน้อยลง มีความรับผิดชอบน้อย และมีบทบาทในสังคมน้อย

7. แบบแผนของอาชีพ (Career Patterns) แบบแผนของอาชีพขึ้นอยู่กับระดับสังคม เศรษฐกิจ และโอกาส ซึ่งแบบแผนของอาชีพนี้ ได้แก่ ระดับสูงต่ำของอาชีพ ความถี่ในการเปลี่ยนงาน อาชีพบางอย่างทำให้เปลี่ยนงานน้อย แต่อาชีพบางอย่างก็ไม่ต้องเปลี่ยนงานบ่อย ๆ

8. การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะแนวทางให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพบางอย่างเหมาะสม โดยการให้ทดลองฝึกงานบ้างตามโอกาสอันควร

9. การพัฒนาอาชีพเป็นผลของการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม (Development the Result of Interaction) สิ่งแวดล้อม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูจากบ้าน การได้รับการศึกษาจากโรงเรียนและจากสังคม ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยประเมิณ แปลความหมายข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพและทดลองวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจตนเอง ซึ่งนับว่าเป็นการสร้างความคิดเกี่ยวกับตนเอง เช่น รู้จักความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง อันทำให้รู้จักประนอมระหว่างความสามารถของตนเองที่จะเป็นไปได้จริง

10. การเปลี่ยนแปลงในกระบวนการประกอบอาชีพ (The Dynamics of Career Patterns) กระบวนการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับระดับของสังคม เศรษฐกิจ ของบิดามารดา สถิติปัญญาความสามารถ และความสนใจของบุคคลซึ่งไม่คงที่ เช่นเกี่ยวกับการพัฒนาของบุคคลตามช่วงชีวิตระหว่างช่วงของการเจริญเติบโต และระยะต้นของช่วงการสำรวจของบุคคลจะมีความเข้าใจเพียงเล็กน้อยต่อกระบวนการพัฒนาอาชีพ แต่ความเข้าใจอันเล็กน้อยนี้จะมีประโยชน์สำหรับกระบวนการนี้ ในช่วงของขั้นของการเจริญเติบโตระยะสุดท้ายของการสำรวจของการสร้างหลักฐาน และขั้นของชีวิตที่มั่นคง

11. ความพอใจในงานขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตำแหน่งและบทบาทของบุคคล บุคคลจะพึงพอใจในงานดังกล่าวนั้นไปกับวิถีชีวิต ความสามารถ และการได้สวมบทบาทตามที่บุคคลนั้นต้องการ ระดับของความพอใจขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนา ความคิดเกี่ยวกับตนเองของบุคคล

12. งานคือวิถีทางของชีวิต (Work is a Way of Life) งานเป็นวิถีทางแห่งชีวิตของบุคคล ได้ค้นพบทางออกที่ใช้แสดงความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพและค่านิยมของบุคคลนั้น ๆ และความสามารถกระทำได้ตามบทบาทที่บุคคลนั้นเลือกสรรแล้ว

ซูเปอร์ (Super. 1957 : 185-190) ได้เสนอหลักเกี่ยวกับการพัฒนาทางอาชีพไว้ดังนี้

1. การพัฒนาทางอาชีพเป็นขบวนการที่ต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มสนใจเลือกอาชีพไปจนถึงประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคงเป็นระยะเวลานาน

2. การพัฒนาทางอาชีพเป็นขั้นตอนและมีระเบียบแบบแผน

3. บุคคลจะมองเห็นความจริงเกี่ยวกับการเลือกอาชีพมากขึ้น เมื่อมีอายุเพิ่มขึ้นนับตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยผู้ใหญ่

4. การคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองเริ่มตั้งแต่ก่อนวัยรุ่นและเข้าใจชัดเจนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น

5. วิถีและอัตราการเคลื่อนไหวของแต่ละบุคคลจากระดับหนึ่งไปยังอีกระดับหนึ่งมีความสัมพันธ์กับสติปัญญา สถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจของบิดา มารดา ความต้องการ ค่านิยม ความสนใจ ทักษะ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

6. แผนอาชีพที่แต่ละบุคคลเลือกเกี่ยวกับความสนใจ ค่านิยม และความต้องการ เลียนแบบบิดามารดาหรือสังคมที่อาศัยอยู่ ระดับคุณภาพของการศึกษา

7. ความพอใจในงานและชีวิตขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพในงานอาชีพ

8. บุคคลจะเลียนแบบจากบิดามารดาโดยทางอ้อม ซึ่งมีบทบาทต่อการเลือกอาชีพด้วย

9. การพัฒนาทางอาชีพดำเนินไปตลอดเวลา

10. คุณสมบัติของบุคคลหนึ่งอาจเหมาะสมกับอาชีพหนึ่ง

ฮอลแลนด์ (Holland. 1966 : 132) ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ไว้ดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกถึงบุคลิกภาพของบุคคล ความสนใจในอาชีพแสดงให้เห็นถึงบุคลิกภาพในการทำงาน การใช้เวลาว่าง และงานอดิเรกของบุคคล

2. การสำรวจความสนใจในอาชีพเป็นการวัดบุคลิกภาพของบุคคล

3. ถ้าบุคคลเลือกประกอบอาชีพอย่างหนึ่งอันเนื่องมาจากประวัติและบุคลิกภาพของเขา

อาชีพอย่างเดียวกันนั้นจะดึงดูดความสนใจของบุคคลที่มีบุคลิกภาพ หรือลักษณะที่ตรงหรือคล้ายคลึงกัน

4. บุคคลแต่ละคนมีความสนใจต่ออาชีพอยู่สองสามอาชีพ ซึ่งจะมีความสำคัญต่อการเลือกอาชีพมาก

5. ความพึงพอใจ ความมั่นคง และความสำเร็จในการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพของบุคคลกับสภาพแวดล้อมของงาน

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางอาชีพของบุคคล มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา และบุคคลแต่ละคนมีการพัฒนาทางอาชีพที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของแต่ละบุคคล

ความสำคัญของบุคลิกภาพกับการประกอบอาชีพ

อาชีพมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตของบุคคล เพราะอาชีพเป็นวิถีการดำเนินชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับเศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง และความภาคภูมิใจในตนเอง การทำงานหรือการประกอบอาชีพเป็นช่วงเวลาที่บุคคลได้ทำงานร่วมกับคนอื่น ผลงานและการมีปฏิสัมพันธ์กับสังคมรอบด้าน จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เป็นที่ยอมรับและต้องการของสังคม (วัลลีย์ หลีสันติพงศ์. 2538 : 13) ดังนั้น อาชีพนอกจากจะเป็นวิถีทางที่ได้มาซึ่งค่าตอบแทน เพื่อนำไปซื้อปัจจัยต่าง ๆ สนองความต้องการทางกายแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการทางจิตใจ และความต้องการทางสังคมของมนุษย์อีกด้วย (Roe. 1965 : 35) แต่การประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลจะสนองความต้องการดังกล่าวได้ดีเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการเลือกอาชีพ การเลือกประกอบอาชีพของนิสิต สถาบันอุดมศึกษา นอกจากจะมีหน้าที่เตรียมนิสิตให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพแล้ว ยังต้องพิจารณาส่งเสริมและปรับเปลี่ยนนิสิตให้มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับงานแต่ละด้านอีกด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากความสำเร็จและความล้มเหลวในการประกอบอาชีพ ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นเป็นสำคัญ (เดโซ สวานานนท์. 2523 : 22)

บุคลิกภาพมีส่วนสำคัญที่จะช่วยตัดสินใจว่า บุคคลใดควรทำงานประเภทใด ความสำคัญของบุคลิกภาพนี้ แอดเลอร์ (Adler) ได้กล่าวไว้ว่า "การศึกษาเรื่องบุคลิกภาพจะช่วยให้เราเข้าใจ หรือคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลในอนาคต ว่าบุคคลใดจะมีบุคลิกภาพหรือพฤติกรรมอย่างไรในอนาคตนั้น ย่อมเป็นผลสืบเนื่องมาจากบุคลิกภาพในปัจจุบันของบุคคลนั้น" (Hall and Lindzey. 1957 : 119) ความไม่เท่าเทียมกันทางด้านความถนัด และความสามารถของแต่ละบุคคล ความเจริญ

ก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการเพิ่มของจำนวนประชากรได้เพิ่มปัญหาด้านการเลือกอาชีพและความต้องการผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ กันมากขึ้น ความจำเป็นในการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ นับวันจะทวีขึ้น (วัลลภ หลีสันติพงศ์. 2538 : 13)

บุคลิกภาพของบุคคลจะแตกต่างกันเพราะบุคคลมีความแตกต่างกันโดยพื้นฐานต่าง ๆ อยู่แล้ว ทั้งทางสรีระ สังคม วัฒนธรรม ชาติพันธุ์วรรณะ สิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ย่อมทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้บุคลิกภาพแตกต่างกันไป ปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างของบุคลิกภาพ ได้แก่ เพศ อายุ สุขภาพ อาชีพ และประสบการณ์

"อาชีพ" เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ กล่าวคือ เป็นสิ่งหนึ่งที่หล่อหลอมให้บุคคลมีบุคลิกภาพสอดคล้องตามลักษณะของอาชีพ อาชีพมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมลักษณะบุคลิกภาพให้เป็นไปตามอาชีพนั้น ๆ ถิ่นที่จะมองในทางกลับกันด้วย คือ คนที่มีบุคลิกลักษณะสอดคล้องกับอาชีพใดก็มักจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของตน (กันยา สุวรรณแสง. 2533 : 29-31)

ความหมายของบุคลิกภาพ

ความหมายของบุคลิกภาพ ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่าบุคลิกภาพ (Personality) ไว้หลายลักษณะด้วยกัน ดังเช่น แอลพอร์ต (Allport. 1961 : 28) ให้ความหมายบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นหมวดหมู่ของระบบทางจิตที่มีพลังในตัวบุคคล เป็นตัวกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคล ฮิลการ์ด (Hilgard. 1967 : 472) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือแบบแห่งลักษณะบุคคล และวิธีการแสดงออกซึ่งกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคล กอร์ดอน (Gordon. 1963 : 14) มีความเห็นว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมทั้งหมดของพฤติกรรมในแต่ละบุคคล มอร์ริส (Morris. 1979 : 618) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง รูปแบบของลักษณะต่าง ๆ (Traits) ประจำตัวของบุคคลที่เกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิดและทัศนคติ นอกจากนี้ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพเพิ่มเติมอีก คือ ทุกสิ่งทุกอย่าง อันได้แก่ ลักษณะท่าทีการแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึก ฯลฯ และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกต้องมีความคงตัวสำหรับเป็นพฤติกรรมเฉพาะของบุคคล อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้บ้างแต่ต้องใช้เวลาพอสมควร (บังอร ภูวภิรมย์ขวัญ. 2526 : 41) เชดส์คีย์ โนวาสินธุ์ (2520 : 3) ได้กล่าวว่าบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัย (Traits) ที่ร่วมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพิจารณาได้จากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่แสดงออกหรือ

ตอบสนอง (Interaction) ต่อสิ่งแวดล้อม และกันยา สุวรรณแสง (2533 : 1) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ปฏิกริยาตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้น เป็นเรื่องของพฤติกรรมแต่ละบุคคลต่างก็มีแบบแผนการแสดงพฤติกรรมของตนเองแบบแผนพฤติกรรมนั้นอาจมีความคล้ายคลึงกันบ้างในบางส่วน แต่ไม่เหมือนกันทั้งหมด ดังนั้น จึงสามารถแยกความแตกต่างของแต่ละบุคคลได้ แบบแผนพฤติกรรมจึงเป็นสิ่งที่นำไปสู่การสร้างบุคลิกภาพ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของคนแต่ละบุคคล ได้แก่ ลักษณะท่าที การแสดงออก รูปร่างหน้าตา ความรู้สึก พฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม

ตามคำนิยามดังกล่าวมานั้น พอจะทำให้มองเห็นได้ว่าโครงสร้างของบุคลิกภาพโดยทั่วไปประกอบด้วยโครงสร้างใหญ่ ๆ ดังนี้ (เชดสคัต โฆวาลินธุ์. 2520 : 4 - 5)

1. สถิติปัญญาหรือความสามารถพิเศษ (Intelligence or Aptitude Ability)

เป็นคุณสมบัติทางสมองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าบุคคลแต่ละคนสามารถทำอะไรได้บ้างถ้าบุคคลผู้นั้นพยายามจะกระทำ แยกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

(1) ความถนัดทางธรรมชาติเป็นการปฏิบัติงานที่แสดงถึงขีดความสามารถของบุคคลที่จะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อไปปฏิบัติงานในระยะต่อไป ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ อาจเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ หรือการฝึกทักษะ

(2) ความล้มเหลวผล เป็นการปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลผู้นั้น ได้เรียนรู้อะไรไปแล้วบ้างในการปฏิบัติงาน

2. อารมณ์ (temperament) เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของจิตใจที่ได้ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ความรู้สึกหงุดหงิด ความรู้สึกมั่นใจ ความรู้สึกร่าเริง เป็นต้น

3. แรงจูงใจ (Drive or Motive) คุณสมบัติที่เกี่ยวกับแรงจูงใจนี้ กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 99 - 103) ได้แบ่งไว้ 3 ด้านคือ

(1) ด้านความต้องการ (Need) เป็นความปรารถนาอย่างถาวรในสภาวะหรือเงื่อนไขเฉพาะอย่างของบุคคล เช่น ต้องการเป็นจุดเด่น ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม ต้องการความสะดวกสบาย เป็นต้น

(2) ด้านความสนใจ (Interest) เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะติดตามกิจกรรมหรือสิ่งเร้าบางอย่าง เช่น การสนทนา งานฝีมือ เป็นต้น

(3) ด้านทัศนคติ (Attitude) เป็นคุณลักษณะภายในของบุคคล ที่พร้อมที่จะตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมของเขาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งจะปรากฏให้เห็นได้ชัดเจน ในกรณีที่มี

เป้าหมาย หรือนโยบายทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งทัศนคติของบุคคลนี้ มักจะเป็นตัวกำหนดทิศทางการกระทำของบุคคล

4. พฤติกรรม หรือการแสดงออก (Behavior) เป็นการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าบางอย่างไม่ว่าสิ่งเร้านั้นจะเกิดจากภายในหรือภายนอกร่างกายมาจูงใจ หรือก่อให้เกิดความเครียด อันเป็นผลให้มนุษย์เกิดภาวะที่เตรียมพร้อมเสมอที่จะแสดงพฤติกรรม

จากโครงสร้างของบุคลิกภาพดังกล่าวนี้ จะเห็นว่าจะต้องเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม (Environment) เสมอ ทั้ง 4 โครงสร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเข้าไปเกี่ยวข้องกับ หรือมีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อมที่มีบทบาทของสังคมร่วมอยู่ด้วยแล้ว บุคคลจะต้องเกิดการปรับตัว เพราะการปรับตัวหมายถึง ความสามารถของบุคคลแต่ละคนที่จะปฏิบัติตนและชีวิตอย่างมีความสุข โดยสอดคล้องกับวัฒนธรรม และสังคม

บุคลิกภาพ มิใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิดแต่อย่างเดียวนั้น นอกจากบุคลิกลักษณะทางกาย และสติปัญญาบางประการที่ได้รับการถ่ายทอดมาทางพันธุกรรมแล้ว บุคคลจะมีบุคลิกภาพได้ก็เพราะการที่ได้มีความสัมพันธ์และ/หรือมีปฏิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม โดยบุคคลจะเริ่มเรียนรู้การมีความสัมพันธ์และ/หรือมีปฏิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่วัยทารก บุคลิกภาพไม่เพียงแต่มีอิทธิพลต่อเฉพาะตัวเจ้าของบุคลิกภาพเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นที่แวดล้อมอยู่ สามารถทำให้สังคมอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขหรือไม่เป็นสุขก็ได้ (กันยา สุวรรณแสง. 2533 : 22) ดังนั้น บุคลิกภาพจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุง และเสริมสร้างเพื่อให้เกิดบุคลิกภาพที่พึงประสงค์

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีบุคลิกภาพเป็นความพยายามที่จะอธิบายถึง ระบบโครงสร้างของบุคลิกภาพอย่างมีระเบียบทฤษฎีที่ดีต้องอธิบายได้ทั้งส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละคนหรือเป็นกลุ่มใหญ่แบบรายละเอียด (Norm) และสามารถเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นได้ (นวลละออ สุภาพล. 2527 : 12 ; อ้างอิงมาจาก Hilgard. 1962)

เนื่องจากทฤษฎีบุคลิกภาพมีมากมายหลายทฤษฎีด้วยกัน มีการรวบรวมทฤษฎีที่มีแนวความคิดคล้ายคลึงกัน หรือมี รากฐานเดียวกันให้รวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้นำเสนอทฤษฎีบุคลิกภาพเพียงบางส่วนเท่านั้น

กลุ่มที่เชื่อในการแยกประเภทบุคลิกภาพ (Type Theory)การแยกประเภทบุคลิกภาพนี้จะขึ้นอยู่กับ การสังเกตโดยทั่ว ๆ ไป เพื่อมุ่งพิจารณาเกี่ยวกับด้านตัวบุคคล นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับ การยอมรับเกี่ยวกับลักษณะหรือบุคลิกภาพภายนอก (โสภา ชูพิกุลชัย. 2521 : 100) ทฤษฎีบุคลิกภาพ ในกลุ่มนี้ได้แก่

1. ทฤษฎีโครงสร้างของมนุษย์ (Constitutional Theory) ของเชลดอน (Belkin and Skydell. 1979 : 299 - 301 ; citing Sheldon. 1924)

เชลดอน (Sheldon) ได้อธิบายกระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพโดยใช้ลักษณะรูปร่างเป็น ตัวกำหนด และจัดประเภทออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน คือ

1.1 ประเภทอ้วนกลม (Endomorphy) ได้แก่พวกที่มีรูปร่างอ้วนกลม กล้ามเนื้อ อ่อนนุ่ม ชอบความสบาย ชอบรับประทานอาหาร สนุกสนาน สังคมดี

1.2 ประเภทสมส่วน (Mesomorphy) ได้แก่พวกที่มีรูปร่างอย่างนักกีฬา คือมีร่างกาย แข็งแรง บึกบึน กล้ามเนื้อแข็งแรง ชอบการออกกำลังกาย เล่นกีฬา กระฉับกระเฉง ชอบผจญภัย

1.3 ประเภทผอมบาง (Ectomorphy) ได้แก่พวกที่มีรูปร่างผอมบาง มีการพัฒนา กล้ามเนื้อไม่เต็มที่ หน้าอกแบนราบ อารมณ์อ่อนไหว ไม่ชอบสังคม อ่อนแอ

2. ทฤษฎีจิตวิทยาวิเคราะห์ (Analytical Psychology) ของจุง (Samuel. 1981 : 36 ; citing Jung. n.d.) ได้แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ประเภทเก็บตัว (Introvert) มีลักษณะเคร่งครัด มีหลักเกณฑ์ เชื่อตนเอง ไม่ชอบ อยู่เกี่ยวกับบุคคลอื่น

2.2 ประเภทแสดงตัว (Extrovert) มีลักษณะเปิดเผย ชอบสังคม สนุกสนาน ช่างพูด และสามารถปรับตัวให้เข้ากับทุกสถานการณ์

กลุ่มที่เชื่อในการแบ่งบุคลิกภาพตามลักษณะนิสัย (Trait Theory) กลุ่มนี้มุ่งอธิบาย ลักษณะบุคลิกภาพตามตำแหน่งในตาราง ซึ่งแทนแต่ละลักษณะนิสัยเป็นต้นว่า เราอาจกำหนดบุคคล ใดลงในตารางของความฉลาดและขยันหมั่นเพียร เป็นลักษณะนิสัยหนึ่งของบุคลิกภาพก็ได้ ซึ่งแต่ละ ตารางนี้เราเรียก Dimension นักจิตวิทยาทางด้านลักษณะนิสัยพยายามที่จะเสาะหารายชื่อลักษณะ นิสัยที่สั้น ๆ ที่สามารถใช้อธิบายอุปนิสัยของคนทั่ว ๆ ไป และในการตั้งชื่อลักษณะนิสัยให้สั้น และกระชับนั้น ทำให้โดยวิธีการที่เรียกว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) (โสภา ชูพิกุลชัย. 2521 : 102) ทฤษฎีบุคลิกภาพในกลุ่มนี้ได้แก่

1. ทฤษฎีจิตวิทยาแต่ละบุคคล (Psychology of Individual) ของแอลพอร์ต (Allport. 1879 - 1968) แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ

1.1 ลักษณะทั่วไป (Common Traits) เป็นลักษณะที่สามารถเปรียบเทียบกันได้กับบุคคลทุกคน เช่น ค่านิยมทางสังคม ศาสนา การเมือง เศรษฐกิจ

1.2 ลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Disposition) เป็นลักษณะที่ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกันแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

1.2.1 ลักษณะร่วมธรรมดา (Coordinal Traits) เป็นลักษณะเด่นของบุคคลมีลักษณะเหนือลักษณะอื่นทั้งหมด

1.2.2 ลักษณะศูนย์กลางร่วม (Central Traits) เป็นลักษณะร่วมที่หลายคนมีร่วมกับคนอื่น

1.2.3 ลักษณะการตอบสนอง (Secondary Traits) เป็นทัศนคติของบุคคลในการตอบโต้สภาพการณ์ต่าง ๆ กัน

2. ทฤษฎีพื้นผิวและแหล่งของลักษณะต่าง ๆ (Surface and Source Trait Theory) ของแคทเทิล (Hall and Lindzey. 1978 : 396-411 ; citing Cattell. 1957) แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 ลักษณะพื้นผิว (Surface Traits) หมายถึง ลักษณะที่เป็นตัวแทนของกลุ่มตัวแปรที่แสดงพฤติกรรมออกมาให้เราสังเกตได้

2.2 ลักษณะต้นตอ (Source Traits) หมายถึง ลักษณะที่เป็นตัวแทนของตัวแปรต่าง ๆ ที่ซ่อนอยู่ภายใน และมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของลักษณะพื้นผิว ซึ่งถือว่าลักษณะต้นตอนี้เป็นโครงสร้างทางจิต และเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพ แบ่งย่อยออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.2.1 ลักษณะแม่บท (Constitutional Traits) เป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงผลสะท้อนของพันธุกรรม

2.2.2 ลักษณะที่สิ่งแวดล้อมปั้นขึ้น (Environment-Mold Traits) เป็นลักษณะที่ผลสะท้อนของสภาวะต่าง ๆ ที่เป็นเงื่อนไขทางสังคม

องค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพ-บุคลิกภาพห้วงองค์ประกอบที่สำคัญ

จากผลสรุปของนักจิตวิทยาและนักการศึกษากลุ่มหนึ่ง ซึ่งว่าด้วยองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพนั้นขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ซึ่งผลสรุปนี้ได้พิมพ์ลงในหนังสือ Journal of Personality ในปี ค.ศ.1988-1989 โดยเชปลิน และบัคเนอร์ (Chaplin and Buckner. 1988 : 528) ได้เสนอโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของบุคลิกภาพตามลักษณะนิสัยต่าง ๆ

รวม 50 ลักษณะ ซึ่งจัดเป็นกลุ่มองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพได้ 5 องค์ประกอบ ในแต่ละองค์ประกอบมีลักษณะทั้งในทางบวกและลบดังนี้

1. ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)

- เป็นมิตร (Friendly)
- ร่วมมือกับผู้อื่น (Cooperative)
- สุภาพเรียบร้อย (Gentle)
- อบอุ่น (Warm)
- อ่อนโยน (Agreeable)

ลักษณะทางลบ (Negative)

- ขัดแย้ง (Critical)
- ฉุนเฉียวง่าย (Irritable)
- ไม่สุภาพ (Disagreeable)
- เย็นเฉย (Cold)
- ไม่เป็นมิตร (Unfriendly)

2. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)

- พึ่งพาได้ (Dependable)
- ไว้ใจได้ (Reliable)
- ซื่อสัตย์ (Honest)
- รับผิดชอบ (Responsible)
- ยุติธรรม (Conscientious)

ลักษณะทางลบ (Negative)

- หลงลืม (Forgetful)
- เล่นเล่ใจ (Careless)
- เหลวไหล (Negligent)
- ไว้ใจไม่ได้ (Undependable)
- ไม่ซื่อสัตย์ (Dishonest)

3. วัฒนธรรม (Culture) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)

- จินตนาการ (Imaginative)
- ไม่ด่างพร้อย (Polished)
- หลึกแหลม (Intellectual)
- มีประสบการณ์มาก (Sophisticated)
- ภูมิฐาน (Snobbish)

ลักษณะทางลบ (Negative)

- ทำตามคำสั่ง (Direct)
- ตรงไปตรงมา (Down-to-earth)
- ซื่อ ๆ (Simple)
- หยาบคาย (Coarse)
- หยาบกระด้าง (Crude)

4. ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) แบ่งเป็น

ลักษณะทางบวก (Positive)

- พอดีเหมาะ (Relaxed)
- สุขุมเยือกเย็น (Calm)
- หนักแน่น (Secure)
- มั่นคง (Poised)

ลักษณะทางลบ (Negative)

- ตื่นเต้น (Excitable)
- หงุดหงิด (Restless)
- วิตกกังวล (Nervous)
- เครียด (Tense)

- อารมณ์เย็น (Composed)	- โทเล (Insecure)
5. ชอบแสดงตัว (Extraversion) แบ่งเป็น	
<u>ลักษณะทางบวก (Positive)</u>	<u>ลักษณะทางลบ (Negative)</u>
- ผจญภัย (Adventurous)	- ระวังตัว (Cautious)
- ชอบออกสังคม (Outgoing)	- สงวนตัว (Reserved)
- เปิดเผย (Open)	- เงียบ (Silent)
- ช่างพูด (Talkative)	- ห่างเหิน (Distant)
- พูดตรงไปตรงมา (Outspoken)	- ถอยหนี (Withdrawn)

นอกจากนั้น ได้มีการศึกษาถึงการจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคล เป็นเวลา 40 ปีมาแล้ว ซึ่งในการจัดระบบนั้นก็แตกต่างกันออกไป มีการใช้การวิเคราะห์ องค์ประกอบมาช่วยในการจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคล

ดิกแมน (Digman. 1989 : 195-214) ได้ทำการศึกษาโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพ ของบุคคล พบว่าโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็ก ต่างชาติ หรือต่างภาษาย่อมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ

- องค์ประกอบที่ 1 : การแสดงตัว (Extraversion)
- องค์ประกอบที่ 2 : ความสุภาพอ่อนโยน (Agreeableness)
- องค์ประกอบที่ 3 : ความซื่อตรงต่อหน้าที่ (Conscientiousness)
- องค์ประกอบที่ 4 : ความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability)
- องค์ประกอบที่ 5 : สติปัญญา (Intellect)

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของฟิสต์ (Digman. 1989 : 195-214 ; citing Fiske. 1949) ซึ่งได้ทำการศึกษาวเคราะห์เรื่องนี้ละเอียดจนได้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ (The Big Five) เป็นคนแรก โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนมาก โดยใช้การประเมินค่าโดย กลุ่มเพื่อนนักประเมินอาชีพครู ในการค้นพบองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ของฟิสต์เป็นพื้นฐาน ในการจัดระบบโครงสร้างพื้นฐานของบุคลิกภาพของบุคคล ซึ่งทำให้สามารถจัดระบบ หรือ โครงสร้างพื้นฐานของบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นลำดับในขอบข่ายที่ต้องการ นอกจากนี้ร็สซรินทร์ ฉายแก้ว (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ แบบการเรียนรู้ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ แบบการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่าตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ คือ องค์ประกอบของบุคลิกภาพ ด้านความสุภาพ อ่อนโยน และด้านการแสดง จากแนวความคิดและผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับองค์ประกอบของบุคลิกภาพดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจนำบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญตามแนวคิดของคิกแมน มาศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

จากทฤษฎีและแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สรุปเป็นแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งปัจจัยที่ศึกษาออกเป็น ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายใน ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ
2. ปัจจัยภายใน มนุษย์ย่อมมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน รวมทั้งความถนัดและความสนใจ ซึ่งก่อให้เกิดทัศนคติต่อตนเอง และอาชีพที่ตนพึงพอใจด้วย ดังแนวความคิดของฮอลแลนด์ (1966 : 132) กล่าวว่า บุคคลเลือกอาชีพด้วยเหตุผลที่เกี่ยวกับความคิดตนเอง และกล่าวว่า มนุษย์เมื่อเลือกอาชีพใด ต้องมีความเข้าใจคร่าว ๆ ต่ออาชีพนั้น ฮอลแลนด์เน้นความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพที่มนุษย์เลือกกับบุคลิกภาพโดยกล่าวว่า มนุษย์มักใช้อาชีพเป็นเครื่องแสดงออกทางบุคลิกภาพของตนเองและบุคคลที่ประกอบอาชีพคล้ายคลึงกัน มักมีบุคลิกภาพคล้ายกัน ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีปัจจัยภายใน ได้แก่ บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ ซึ่งประกอบด้วย การแสดงตัว ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อตรง ต่อหน้าที่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และสติปัญญา

การวัดบุคลิกภาพ

ในการวัดบุคลิกภาพนั้นจุดมุ่งหมายในการวัดบุคลิกภาพมีอยู่ 3 ประการ คือ (เชดสคัลด์ โฆวาสินธุ์. 2520 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Ferguson. 1976 : 16)

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของบุคคลเพียงคนเดียว
 2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมรายกลุ่ม
 3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมอันเนื่องมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่ม
- บุคลิกภาพนั้นนับว่าเป็นสิ่งที่วัดได้ยากเมื่อเทียบกับการวัดอย่างอื่น ๆ เคลนมนุคซ์

(Kleinmuntz. 1967 : 21) กล่าวว่าไว้ว่าวิธีการในการวัดบุคลิกภาพนั้นมี 3 วิธี คือ

1. การสังเกต (Observation) มีวิธีการสังเกต 3 แบบ คือ
 - 1.1 การสังเกตโดยตรง (Direct Observation) จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกโดย

ทั่ว ๆ ไปในสถานการณ์ตามธรรมชาติ (Natural Setting)

1.2 การสังเกตโดยตรง (Direct Observation) จากพฤติกรรมเฉพาะอย่างทีบุคคลแสดงออกภายใต้สถานการณ์ที่กำหนดขึ้น (Laboratory)

1.3 การสังเกตโดยอ้อม (Indirect Observation) เป็นการสังเกตร่องรอยของพฤติกรรมจากสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นผลมาจากพฤติกรรมนั้น

2. การสัมภาษณ์ (Interview) มีวิธีการสัมภาษณ์ 3 แบบ คือ

2.1 การสัมภาษณ์รายบุคคล (Personal Interview) เช่น การสัมภาษณ์ผู้สมัครสอบเข้าทำงานโดยทั่ว ๆ ไป

2.2 การสัมภาษณ์แบบวินิจฉัย (Diagnostic Interview) เป็นการสัมภาษณ์เพื่อหาเบื้องหลังของพฤติกรรมของบุคคล เป็นวิธีการทางจิต

2.3 การสัมภาษณ์แบบบีบคั้นบังคับ (Stress Interview) เป็นการสัมภาษณ์ในลักษณะที่ทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อยู่ในสภาวะกดดันที่เป็นเงื่อนไขบางอย่าง

3. ใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา (Psychological Tests) แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

3.1 แบบรายงานตนเอง (Self-report Inventories) เป็นการให้ผู้ถูกทดสอบตอบคำถามเกี่ยวกับ ลักษณะนิสัยส่วนตัวเจตคติ ความเชื่อ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ

3.2 แบบทดสอบการฉายภาพ (Projective Tests) เป็นการให้ตอบแบบสอบถามในสถานการณ์ที่คลุมเครือเพื่อสะท้อนความรู้สึกภายในของบุคคล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบโดยใช้แบบรายงานตนเอง (Self - Report Inventories) เนื่องจากสามารถนำไปใช้ได้สะดวก ประหยัดแรงงานและเวลา

ในการสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพนั้น เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์ (2520 : 13) กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการวัด การวางแผนในขั้นนี้เป็นการวางโครงการล่วงหน้าว่าในการวินิจฉัยหรือสอบวัดนั้นต้องการวัดคุณลักษณะใด จะสอบวัดกับใคร วัดเพื่ออะไร ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยต้องกำหนดขอบเขตของการวัดและอธิบายคุณลักษณะของตัวแปรให้แจ่มแจ้งว่าพฤติกรรมหรือตัวแปรที่จะวัดนั้นมีองค์ประกอบใด และจะสร้างนิยามปฏิบัติการได้อย่างไร

2. การกำหนดคุณลักษณะของแบบทดสอบหรือเครื่องมือ การวางแผนในขั้นตอนนี้เป็นการวางแผนเพื่อกำหนดรูปแบบของเครื่องมือ หรือแบบทดสอบที่จะนำไปใช้วัดโดยต้องกำหนดให้สอดคล้องกับคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมหรือจุดมุ่งหมายของการวิจัยนั้น

3. การสร้างแบบทดสอบ ในการสร้างแบบทดสอบทางจิตวิทยาส่วนใหญ่มุ่งวัดพฤติกรรมที่แบบแผนของบุคคล ดังนั้นคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการจะวัด จึงควรผ่านการวิจัยมาแล้วว่ามีลักษณะย่อย ๆ อะไรบ้างหรืออย่างน้อยก็ควรมีการวิจัยมาแล้ว มีองค์ประกอบใดบ้าง แบบทดสอบทางบุคลิกภาพนั้นควรเลือกใช้พฤติกรรมที่มีลักษณะเด่น หรือคาดว่าเป็นองค์ประกอบหลักของตัวแปรนั้น

4. การประเมินคุณภาพเครื่องมือ ส่วนใหญ่แล้วคำนึงถึงคุณภาพในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

4.1 ความเที่ยงตรง (Validity) หมายถึงคุณภาพของแบบทดสอบนั้นสามารถแทนสิ่งเร้าที่ทำให้อินทรีย์ตอบสนอง ตามคุณลักษณะ (Traits) นั้นกำหนดให้ตอบสนองหรือไม่

4.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึง ผลของการวัดนั้นสามารถบอกระดับความเข้มของคุณลักษณะนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือเพียงใด มีความคลาดเคลื่อนในการดำเนินการวัดมากน้อยเพียงใด

4.3 ความเป็นปรนัย (Objectivity) หมายถึงเครื่องมือหรือแบบทดสอบนั้นมีความชัดเจนในตัวเองมากน้อยเพียงใด ในการให้คะแนนหรือสัญลักษณ์ที่แทนความเข้มของคุณลักษณะเป็นที่น่าเชื่อถือ และนำไปใช้ได้ทั่วไปหรือไม่ในการแปลความหมาย

นอกจากคุณภาพดังกล่าวแล้ว แบบทดสอบทางจิตวิทยามบางประเภทอาจต้องการหาคุณภาพด้านอื่น ๆ อีก เช่น อำนาจการจำแนก การนำแบบทดสอบไปใช้ หรือประโยชน์ของแบบทดสอบนั้นมีมากน้อยเพียงใด

ปัจจัยที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ

สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ทำการศึกษาตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว พ.ศ. 2533-2547 (2532 : 135) กล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญสำหรับการประกอบอาชีพอิสระ ประกอบด้วยปัจจัย 2 ประเภท ปัจจัยประเภทแรก คือ ตัวของบัณฑิตเองต้องมีคุณลักษณะดังนี้ มีความพร้อม มีความตั้งใจจริง และรักที่จะทำธุรกิจ จะต้องมีทัศนคติและอุปนิสัยใจคอที่กล้าเสี่ยง กล้าตัดสินใจ มีไหวพริบ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง ต้องมีความรู้ ทักษะความสามารถและประสบการณ์ที่พอเพียงและต้องไม่มุ่งหวังความสำเร็จจนเกินไป โดยต้องเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ เพื่อเป็นการพัฒนาประสบการณ์ของตนไปในตัวและเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์และเอาใจลูกค้าได้ดี ปัจจัยประเภทที่สองเป็นปัจจัยอื่น ๆ เช่น มีเงินทุน มีสถานที่ และอุปกรณ์ในการดำเนินการ ทักษะความชำนาญ และ

มีทำเลที่ตั้งที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุมนุช (2532 : 645 - 648) ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่สำคัญในการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย ปัจจัย 6 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. เจตคติที่ดี
2. ความเชื่อมั่นในวิชาชีพ
3. ความรู้และทักษะในด้านการจัดการและการตลาด
4. ข่าวสารข้อมูลช่องทางการประกอบอาชีพ
5. เงินทุน
6. คุณสมบัติส่วนตัวที่พึงประสงค์

สำเนา ขจรศิลป์ (2529 : 3 - 5) กล่าวว่า ในการประกอบอาชีพอิสระให้ประสบความสำเร็จนั้น มีปัจจัยที่สำคัญหลายประการดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอิสระของผู้ประกอบการ ได้แก่
 - 1.1 มีค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ
 - 1.2 มีใจรักงานด้านธุรกิจ
 - 1.3 มีความคิดริเริ่มด้วยตนเองและกล้ารับผิดชอบต่อการริเริ่มต่าง ๆ เหล่านั้น
 - 1.4 กล้าเสี่ยงอย่างมีเหตุผล
 - 1.5 มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 1.6 มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาโอกาสทางธุรกิจการงาน
 - 1.7 มีความอดสาหัสในการทำงาน
 - 1.8 มีความสามารถในการแก้ปัญหา
 - 1.9 มีความยึดมั่นในสัญญาการทำงาน
 - 1.10 การคำนึงถึงคุณภาพ
 - 1.11 รู้จักใช้ทรัพยากรที่จำกัด รวมทั้งใช้เวลาว่างอย่างเป็นประโยชน์
 - 1.12 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
 - 1.13 มีมนุษยสัมพันธ์ดี

2. สมรรถภาพที่จำเป็นในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งมีหลายด้าน ได้แก่

2.1 ด้านการผลิต ต้องมีความชำนาญในกระบวนการผลิตสินค้า หรือบริการที่มีคุณภาพ ความรู้ความสามารถในด้านนี้ อาจได้รับการศึกษาในสถาบันการศึกษา จากประสบการณ์ในการทำงานของกิจการในครอบครัว หรือจากการฝึกงานกับภาคเอกชน

2.2 ด้านการตลาด ต้องมีความรู้ความชำนาญในกระบวนการจำหน่ายผลผลิตหรือการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ด้านการจัดการ ต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการจัดระบบงาน การวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุมและการประเมินผล เพื่อให้กิจการบรรลุเป้าหมายทั้งในด้านผลกำไรที่ดี ด้านชื่อเสียงและความไว้วางใจจากลูกค้า

2.4 ความรู้ด้านอื่น ๆ ที่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระต้องทราบ ได้แก่ การโฆษณา การบัญชี กฎหมาย ภาษีอากร และการวิเคราะห์สถานะเศรษฐกิจ เป็นต้น

3. เงินทุน เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งของการประกอบอาชีพอิสระ ผู้ประกอบการจะต้องมีเงินทุนเพื่อเริ่มต้นกิจการ และเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการ เงินทุนที่ต้องใช้นี้มีจำนวนแตกต่างกันไปตามลักษณะและขนาดของอาชีพอิสระซึ่งแหล่งทุนนั้นสามารถหารายได้หลายแหล่งด้วยกัน เช่น จากครอบครัวของผู้ประกอบการ ญาติ ร่วมลงทุนกับเพื่อน และจากสถาบันการเงิน เป็นต้น

4. สถานที่ดำเนินธุรกิจ การพิจารณาสถานที่เพื่อดำเนินธุรกิจนั้นมีความสำคัญมาก เช่นเดียวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้ว ความสำเร็จและความล้มเหลวของธุรกิจจึงอยู่ที่ปัจจัยด้านสถานที่ด้วย ขนาดและสถานที่ตั้งของสถานที่ดำเนินธุรกิจมีความแตกต่างกันไป ตามประเภทของอาชีพอิสระ

งานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา

เพศกับการประกอบอาชีพอิสระ

ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพ พบว่า ตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของบุคคล ดังเช่นคุก (Cook. 1985 : 213 - 220) ซึ่งได้ศึกษาความเกี่ยวข้องกันระหว่างอาชีพกับบทบาททางเพศของแต่ละบุคคล พบว่า บุคคลจะเลือกอาชีพที่เข้ากันได้กับบทบาททางเพศของตน อีกทั้งต้องมีเจตคติและพฤติกรรมในด้านอาชีพและบทบาททางเพศที่สอดคล้องกัน บุคคลอาจจำกัดลักษณะอาชีพตามเพศ เพศชายและเพศหญิงมีความสนใจในอาชีพแตกต่างกัน จากงานวิจัยของเนลิว นูร์กาดิและคนอื่น ๆ (2534 : 33) ได้ศึกษาทดลองตามโครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต ในส่วนที่เกี่ยวกับความนิยมและความพร้อมสำหรับอาชีพอิสระ พบว่านักศึกษาชายมีค่านิยมในการประกอบอาชีพอิสระและการประกอบการขนาดย่อมสูงกว่า นักศึกษาหญิง ประดิษฐ์ ขาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (2530 : 44) ได้ศึกษาการประกอบ

อาชีพส่วนตัวในสาขาเศรษฐกึญนอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรมล รุ่งปัจฉิม (2531 : 65) ได้วิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เพศชายนิยมเลือกประกอบอาชีพลูกจ้างเอกชน และอาชีพส่วนตัวมากกว่าเพศหญิง เพศหญิงนิยมเลือกประกอบอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และเจ้าหน้าที่องค์การระหว่างประเทศมากกว่า

จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าตัวแปรเพศเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลและควรคำนึงถึงในการศึกษาถึงความต้องการประกอบอาชีพของนิสิต ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้เป็นปัจจัยหนึ่งในการให้การส่งเสริมสนับสนุนในการเลือกอาชีพอิสระตามความเหมาะสมกับเพศ

ชั้นปีกับการประกอบอาชีพอิสระ

ปัจจัยชั้นปีที่นิสิตนักศึกษาสังกัดอยู่ นับเป็นปัจจัยอีกข้อหนึ่งที่น่าจะนำมาศึกษา เนื่องจากได้มีการวิจัยพบว่าชั้นปีมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพ ดังเช่น งานวิจัยของ เณลิยา บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2534 : 32 - 36) ได้ศึกษาทดลองตามโครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความนิยมและความพร้อมสำหรับอาชีพอิสระ จากข้อมูลนักศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 3,986 คน พบว่า นักศึกษาในชั้นปีที่แตกต่างกันมีระดับค่านิยมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน นอกจากนี้จากงานวิจัยของ สิริจันทร์ สติรกุล (2539 : 78-82) ซึ่งศึกษาเรื่องความต้องการในการประกอบอาชีพของนิสิตสาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีความชอบในวิชาชีพครูในระดับที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะพบว่าชั้นปีมีอิทธิพลต่อความต้องการประกอบอาชีพของนิสิต ดังนั้นสถาบันการศึกษาจะต้องพิจารณาจัดความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ให้แก่นิสิตในแต่ละชั้นปีอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความสนใจของนิสิต

คณะวิชากับการประกอบอาชีพอิสระ

ในการศึกษา เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจัยหนึ่งที่ควรคำนึงถึงก็คือ คณะวิชาที่นิสิตนักศึกษาสังกัดอยู่มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า นิสิตนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกอาชีพต่างกัน ดังเช่น งานวิจัยของ นิรมล รุ่งปัจฉิม (2531 : 65) พบว่า ผู้ที่ศึกษาอยู่ในสาขา

วิทยาศาสตร์นิยมเลือกประกอบอาชีพรับราชการมากกว่า ส่วนผู้ที่อยู่ในสาขาสังคมศาสตร์นั้นนิยมเลือกประกอบอาชีพส่วนตัวมากกว่า การเลือกลักษณะและอาชีพของบัณฑิตมีส่วนเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่บัณฑิตศึกษามา จากงานวิจัยของ วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยาและคนอื่น ๆ (2532 : 165) ที่ได้สำรวจบัณฑิตที่ประกอบอาชีพส่วนตัว โดยสุ่มตัวอย่างบัณฑิตที่ประกอบอาชีพส่วนตัวในธุรกิจประเภทต่าง ๆ มาประมาณ 272 คน ผลการสำรวจด้านการศึกษาและการมีงานทำ พบว่าบัณฑิตที่ประกอบอาชีพส่วนตัวประมาณร้อยละ 22.8 จะเลือกประกอบอาชีพส่วนตัวที่ตรงกับแขนงวิชาที่ตนศึกษามา โดยเฉพาะบัณฑิตที่จบในสายวิชาทางวิทยาศาสตร์มากกว่าครึ่ง (ร้อยละ 52.7) ของบัณฑิตในสายนี้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะเลือกอาชีพส่วนตัวที่ตรงกับแขนงวิชาที่ศึกษามา นอกจากนี้ วรรณณา เต็มสิริพจน์ (2533) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ประกอบการสตรีในธุรกิจขนาดเล็ก : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเลือกที่จะประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ประกอบการสตรีธุรกิจขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คุณลักษณะหรือนุคลิกภาพกับการประกอบอาชีพอิสระ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจัยคุณลักษณะหรือนุคลิกภาพเป็นปัจจัยอีกตัวหนึ่งที่น่าจะนำมาศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากได้มีการศึกษาวิจัย พบว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระจะมีบุคลิกภาพที่แตกต่างจากอาชีพอื่นหรือมีลักษณะเฉพาะ ดังนี้ วรรณณา เต็มสิริพจน์ (2533) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ประกอบการสตรีในธุรกิจขนาดเล็ก : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ค่าเฉลี่ยของความกล้าเสี่ยง ความต้องการความสำเร็จ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสูงกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพอื่น และค่าเฉลี่ยของความกล้าเสี่ยง ผู้ประกอบการสตรีในธุรกิจขนาดเล็กสูงกว่าสตรีที่ประกอบอาชีพอื่น สุรพล เพิ่มผล (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะที่ควรเป็นและเป็นจริงสำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิชาวิทยาการจัดการ ตามการรับรู้ของอาจารย์และผู้ประกอบการ ผลการวิจัยอาจารย์มีความคิดเห็นว่าผู้ประกอบอาชีพอิสระมีความกล้าเสี่ยงสมเหตุสมผลระดับมาก เช่นเดียวกับผู้ประกอบการมีความคิดเห็นว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีความกล้าเสี่ยงระดับมาก นอกจากนี้ ผุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 34 - 36) กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญที่เชื่อถือได้ว่า การประกอบอาชีพอิสระจะประสบผลสำเร็จควรมีความสามารถด้านเทคนิค ความคิดริเริ่มบุคลิกภาพ ความเฉลียวฉลาด ลักษณะเป็นผู้นำ ความกล้าหาญ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการติดต่อสื่อสารสร้างสรรค์

ความซื่อสัตย์ และมีความมั่นคงทางอารมณ์ จากงานวิจัยของเดลีโอ (Deleo. 1982 : 1086A) ได้ศึกษาจิตลักษณะผู้ประกอบการและนักไต่เขา พบว่าผู้ประกอบการและนักไต่เขา มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และนิสัยชอบเสี่ยงเหมือนกัน โดยมีลักษณะส่วนบุคคลดังนี้ มีความพยายาม และกล้าตัดสินใจ ด้วยตนเองสูง มีความคิดถึงความเสี่ยงสูง มีความมั่นคงแน่วแน่ และมีเป้าหมายที่แน่นอน มีการพัฒนาแผนงานเพื่อช่วยให้เกิดผลตามเป้าหมาย และเคนตัน (Denton. 1986 : 2989A) ได้ศึกษาวิจัยถึงลักษณะที่สำคัญของผู้ประกอบการว่ามีลักษณะดังนี้ มีความพยายาม ขยันและมีความเพียรสูง มีความตั้งใจ และรู้จักตัดสินใจ มีทรัพย์สินสมบัติ แก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีความรู้สึกทางบวกต่อการท้าทาย

จากงานวิจัยที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยเพศ ชั้นปี คณะ และบุคลิกภาพมีส่วนสำคัญต่อการประกอบอาชีพอิสระ ดังนั้น ในการที่จะส่งเสริมให้นิสิตระดับอุดมศึกษาสามารถที่จะสร้างงานได้ด้วยตนเอง แทนการรอนานจากภาครัฐบาลหรือภาคเอกชน ในการจัดการเรียนการสอน สถาบันอุดมศึกษาจะต้องคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการในการประกอบอาชีพ และบุคลิกภาพของนิสิต ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นิสิตได้เลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

เพื่อให้การศึกษา เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจะดำเนินการศึกษาวิจัย ตามลำดับสาระสำคัญ ดังนี้ การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวนทั้งสิ้น 7,658 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 - 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้คณะและชั้นปีเป็นเกณฑ์ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ได้จากการเปิดตารางของเครจิจและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ได้จำนวน 367 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะและชั้นปี

คณะ	ปี 1		ปี 2		ปี 3		ปี 4		ปี 5		ปี 6		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ทันตแพทยศาสตร์	35	2	34	1	18	1	-	-	-	-	-	-	87	4
แพทยศาสตร์	129	6	102	5	96	4	96	5	82	4	61	3	566	27
พลศึกษา	182	9	226	11	224	10	258	12	10	1	-	-	900	43
เภสัชศาสตร์	42	2	39	2	-	-	-	-	-	-	-	-	81	4
มนุษยศาสตร์	243	12	231	11	259	12	162	8	-	-	-	-	895	43
วิทยาศาสตร์	441	21	390	19	340	16	258	12	-	-	-	-	1,429	68
วิศวกรรมศาสตร์	213	10	254	12	248	12	341	17	-	-	-	-	1,056	51
ศึกษาศาสตร์	286	18	388	19	377	18	482	23	-	-	-	-	1,633	78
ศิลปกรรมศาสตร์	122	6	111	5	92	5	89	4	-	-	-	-	414	20
สังคมศาสตร์	200	10	92	4	155	8	150	7	-	-	-	-	597	29
รวม	1,993	96	1,867	89	1,809	86	1,836	88	92	5	61	8	7,658	367

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว (ปัจจัยส่วนบุคคล) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert's Scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบทัศนคติภาพ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากแบบทดสอบทัศนคติภาพห้าองค์ประกอบของ อนงค์ พรหมจักร (2538) เป็นแบบสอบประเภทเลือกตอบ (Multiple Choices) ประเภท 5 ตัวเลือก

การสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว (ปัจจัยส่วนบุคคล) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า เอกสาร ตำรา วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพอิสระ คุณลักษณะของผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว (ปัจจัยส่วนบุคคล) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ

3. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert' Scale)

4. การหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามความต้องการประกอบอาชีพอิสระที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน คือ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ อาจารย์รัชชานันท์ บุญธิมา คุณศิริรัตน์ ภูสกลเจริญรัตน์ ดร.พรชัย หนูแก้ว ตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา และภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 - 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของภาษา และเพื่อนำผลที่ได้มา ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้ร้อยละ 25 ของกลุ่มสูงและร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ แล้วใช้สูตร t-test วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก เลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.734 ขึ้นไป (Flemming and Nellis. 1944 : 374)

4.3 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.959

เกณฑ์การให้คะแนน

การตรวจและให้คะแนนของคำถามในแต่ละข้อ มีดังนี้

1. ข้อความเชิงนิมิต (Positive Statement) ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความเชิงนิเสธ (Negative Statement) ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วยมาก	ให้ 2 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน

โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบมีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับมาก

3. คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับปานกลาง
4. คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับน้อย
5. คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้ตอบมีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอววัดบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษานิยาม ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษา นิยาม ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพจากการจัดแบ่งลักษณะต่าง ๆ ออกเป็น 5 มิติ ของเชปลินและบัคเนอร์ (Chaplin and Backner. 1988 : 508-530) และจากการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบของดิกแมน (Digman. 1989 : 196-214) ตามนิยามปฏิบัติการ ดังนี้

1.1 การแสดงตัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ ชอบออกสังคม เป็นคนเปิดเผย ช่างพูด ชอบกิจกรรมที่โลดโผน ชอบการผจญภัย กล้าพูดกับคนแปลกหน้า และสามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี

1.2 ความสุภาพอ่อนโยน หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มีความสุภาพเรียบร้อย มีกิริยาท่าทางอ่อนโยน มีความเป็นมิตรกับผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีพฤติกรรมที่เอื้อเอียงไปสู่การยอมรับ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และไม่คิดประสงคร้ายผู้อื่น

1.3 ความซื่อตรงต่อหน้าที่ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มีความรับผิดชอบ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ เชื่อถือได้ และสามารถเป็นที่พึ่งได้

1.4 ความมั่นคงทางอารมณ์ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มีความมั่นคงไม่หวั่นไหวง่าย มีความหนักแน่น มีความสามารถในการปรับอารมณ์ให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี สุขุม

1.5 สติปัญญา หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ มีความเฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม ชอบคิดแปลง ชอบแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เป็นผู้มองการณ์ไกล เป็นคนมีเหตุผลและยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น

2. กำหนดรูปแบบของแบบสอบ เป็นแบบสอบประเภทเลือกตอบ ชนิด 5 ตัวเลือก โดยแต่ละตัวเลือกเป็นพฤติกรรม/คุณลักษณะขององค์ประกอบทั้ง 5 ประการ ตามกรอบของนิยามข้างต้น

3. การหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity)

ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และตามโครงสร้าง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรม/คุณลักษณะ ตามวิธีของโรวินลลี และแฮมเบิลตัน (Hambleton et al. 1978 : 34 ; citing Rovinelli and Hambleton. 1977) โดยนำแบบสอบวัดบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน คือ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์ อาจารย์รัชานันท์ บุญธิมา คุณศิริรัตน์ ภูสกลเจริญรัตน์ ดร.พรชัย หนูแก้ว พิจารณาลงความเห็นว่าตัวเลือกในคำถามมีความสอดคล้องหรือถูกต้องและเป็นตัวแทนของคุณลักษณะย่อยขององค์ประกอบ ทั้ง 5 ประการ คือ การแสดงตัว ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และสติปัญญาหรือไม่ โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของพฤติกรรม/คุณลักษณะนั้น

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวแทนของพฤติกรรม/คุณลักษณะนั้น

-1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่เป็นตัวแทนของพฤติกรรม/คุณลักษณะนั้น

หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างสถานการณ์ที่เป็นคำถามและตัวเลือก เลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 และข้อสอบที่มีค่าน้อยกว่า 0.5 นำมาปรับปรุงใหม่ ได้แบบสอบจำนวน 30 ข้อ

3.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สํารวจข้อมูลจำนวนนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 - 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จากกองบริการการศึกษา

2. ขอความร่วมมือจากสำนักงานเลขาธิการคณะแต่ละคณะในการดำเนินการแจกแบบสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่อง ไมโครคอมพิวเตอร์ ซึ่งใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/pc+ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดรหัสข้อมูลให้กับตัวแปรต่าง ๆ
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

2.1 ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

ค่าร้อยละ (%)

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (Ferguson. 1981 : 49)

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Ferguson. 1981 : 68)

2.2 ค่าสถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.2.1 หากำอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สถิติทดสอบค่าที่ (t-test) โดยเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำ (Edwards. 1957 : 152)

2.2.2 หากำความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161)

2.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแต่ละด้านกับระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) (Freund. 1979 : 379)

2.4 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบค่า t (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2

2.5 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติทดสอบค่าเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 และ 4 ในกรณีพบว่ามีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) (Ferguson. 1981 : 190,308)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ เพื่อให้
เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์
และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R^2	แทน	อำนาจในการทำนาย หรือเปอร์เซ็นต์ในการทำนาย
SE _{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X_1	แทน	เพศ
X_2	แทน	ชั้นปี
X_3	แทน	คณะ
T_1	แทน	อาชีพอิสระประเภทการผลิต
T_2	แทน	อาชีพอิสระประเภทการขาย
T_3	แทน	อาชีพอิสระประเภทการบริการ
T_4	แทน	อาชีพอิสระประเภทปฏิบัติการพิเศษ
P_1	แทน	การแสดงตัว
P_2	แทน	ความสุภาพอ่อนโยน
P_3	แทน	ความซื่อตรงต่อหน้าที่
P_4	แทน	ความมั่นคงทางอารมณ์
P_5	แทน	สติปัญญา
Y	แทน	ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแต่ละด้าน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแต่ละด้าน

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามแผนการวิจัยที่ได้กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ได้ผลดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรต่าง ๆ

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว

ข้อมูลส่วนตัวนิติ	จำนวน (คน) N = 367	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	146	39.8
หญิง	221	60.2
ชั้นปี		
ปี 1	96	26.2
ปี 2	89	24.3
ปี 3	86	23.4
ปี 4	89	24.3
ปี 5	4	1.1
ปี 6	3	0.8
คณะ		
ทันตแพทย์	4	1.1
แพทยศาสตร์	27	7.4
พลศึกษา	43	11.7
เภสัชศาสตร์	4	1.1
มนุษยศาสตร์	43	11.7
วิทยาศาสตร์	68	18.5
วิศวกรรมศาสตร์	51	13.9
ศึกษาศาสตร์	78	21.3
ศิลปกรรมศาสตร์	20	5.4
สังคมศาสตร์	29	7.9

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตหญิง ถึงร้อยละ 60.2 และเป็นนิสิตชาย ร้อยละ 39.80 และเมื่อพิจารณาตามชั้นปี พบว่า เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 ถึงร้อยละ 26.2 เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 24.3, 23.4, 24.3, 1.10 และ 0.80 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามคณะที่นิสิตสังกัดอยู่พบว่า เป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มากที่สุด เท่ากับร้อยละ 21.3 และน้อยที่สุดได้แก่ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 1.10 และ 1.10 ตามลำดับ

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเลือกอาชีพอิสระประเภทต่าง ๆ

ลำดับการเลือก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทการผลิต	104	28.14
ประเภทการขาย	68	18.58
ประเภทการบริการ	83	22.68
ประเภทปฏิบัติผสม	112	30.60
รวม	367	100.00

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเลือกอาชีพอิสระประเภทปฏิบัติผสมมีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 30.60) รองลงมาคือ ประเภทการผลิต (ร้อยละ 28.14) และน้อยที่สุดคือ ประเภทการขาย (ร้อยละ 18.58)

1.2 ผลการวิเคราะห์แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ และค่าร้อยละของตัวแปรบุคลิกภาพ จำแนกรายข้อ

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกรายข้อ

ข้อ	ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ	$\bar{X}$	S.D.
1	เมื่อจบการศึกษาแล้วข้าพเจ้าต้องการเลือกประกอบอาชีพอิสระ.....	3.83	0.88
2	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีเกียรติ.....	3.78	0.81
3	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ยาก ๆ และท้าทายความสามารถของข้าพเจ้า.....	3.67	0.76
4	ถ้ามีผู้เสนอให้ข้าพเจ้านำสินค้ามาขายในงานแสดงสินค้า เพื่อหารายได้ ข้าพเจ้าเห็นด้วย เพราะเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า.....	3.47	0.75
5	ถ้าข้าพเจ้ามีเงินจำนวนหนึ่ง ข้าพเจ้าคิดว่า จะนำเงินไปลงทุนค้าขายเพื่อหวังกำไร	3.59	0.88
6	ข้าพเจ้าชอบทำงานประจำในสำนักงานที่เป็นของตนเอง มากกว่าทำงานในสำนักงานของคนอื่น	3.95	0.90
7	ข้าพเจ้าคิดว่าการหารายได้พิเศษเป็นสิ่งที่น่าทำ.....	4.36	0.68
8	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความสามารถมาก.....	4.19	0.72

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ	$\bar{X}$	S.D.
9	ถ้าข้าพเจ้าจะซื้อบ้าน ข้าพเจ้าจะซื้อบ้านที่เป็นคิกแถวอยู่ริมถนน เพื่อสามารถเปิดกิจการได้มากกว่าบ้านที่อยู่ในซอย	3.25	1.08
10	ข้าพเจ้าชอบศึกษาหาความรู้เพื่อหาแนวทางในการประกอบอาชีพของตนเอง โดยการอ่านหนังสือ วารสาร	3.80	0.79
11	ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะพัฒนางานอาชีพของตนเองโดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เมื่อมีโอกาส.....	4.28	0.71
12	ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจมาก ถ้าคนอื่นรู้จักข้าพเจ้าเพราะผลงาน.....	4.48	0.67
13	ในการทำงาน หากเกิดปัญหาหรืออุปสรรค ข้าพเจ้าจะพยายามปรับปรุงและแก้ไขจนสุดความสามารถ.....	4.37	0.68
14	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ได้พบปะกับผู้คนจำนวนมาก.....	3.75	0.88
15	ข้าพเจ้าคิดว่ารายได้จากการประกอบอาชีพอิสระจะสามารถเลี้ยงตนเองได้.....	3.89	0.73
16	ในการทำงานข้าพเจ้าชอบคิดหาวิธีใหม่ ๆ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ.....	4.03	0.63
17	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจเพราะเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเองมากที่สุด.....	3.72	0.86
18	ข้าพเจ้าจะมีความสุขมาก ถ้าได้ประกอบอาชีพอิสระที่ตนเองชอบ.....	4.28	0.79
19	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจ เพราะเป็นอาชีพที่จำเป็นสำหรับท้องถิ่นของข้าพเจ้า	3.39	0.75

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ	$\bar{X}$	S.D.
20	ข้าพเจ้าชอบใช้เศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ เพื่อนำไปขาย	2.87	0.86
21	ไม่ว่าจะเป็นการเล่นหรือการทำงานข้าพเจ้าชอบ แข่งขันกับบุคคลที่มีฝีมือหรือมีความสามารถ ค่อนข้างเหนือกว่าตัวข้าพเจ้า	3.50	0.84
22	โอกาสที่จะประกอบอาชีพอิสระในกรุงเทพฯ ยังมีอีกมาก	3.68	0.86
23.	ข้าพเจ้าคิดว่านิสิตควรมีความรู้หรือทราบแนวทาง ในการประกอบอาชีพอิสระ	4.29	0.72
24.	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงสูง.....	3.80	0.82
25.	ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพอิสระ เนื่องจาก เป็นอาชีพที่ทำให้ข้าพเจ้าได้แสดงความสามารถ อย่างเต็มที่	3.81	0.83
	รวมเฉลี่ย	3.84	0.37

จากตาราง 4 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระโดยรวมมีระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = .37) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 5 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามบุคลิกภาพ
5 องค์ประกอบ

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ	บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ									
	แสดงตัว		สุภาพ		ซื่อตรง		มั่นคง		สติปัญญา	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1. เพื่อนเลือกคบหากับท่าน เพราะ ท่านมีลักษณะนิสัยอย่างไร.....	269	73.3	17	4.6	29	7.9	8	2.2	44	12.0
2. หากท่านเป็นนักหนังสือพิมพ์ ท่านคิดว่าคุณลักษณะใดสำคัญ ที่สุด.....	150	40.9	9	2.5	30	8.2	31	8.4	147	40.1
3. ท่านคิดว่าคุณลักษณะใด ที่จะ ส่งเสริมหรือมีอิทธิพลต่อการ พัฒนาตัวของท่านมากที่สุด.....	108	29.4	80	21.8	81	22.1	88	24.0	10	2.7
4. หากท่านได้รับการเสนอชื่อให้ เป็นหัวหน้า ท่านคิดว่าเป็นเพราะ ท่านมีคุณสมบัติเด่นด้านใด.....	38	10.4	104	28.3	86	23.4	92	25.1	47	12.80
5. ท่านได้รับมอบหมายงานสำคัญ ๆ เป็นเพราะท่านมีคุณลักษณะเด่น ในด้านใด.....	113	30.8	93	25.3	19	5.2	108	29.4	34	9.3
6. งานที่ท่านชอบทำเป็นงานใน ลักษณะใด.....	20	5.4	79	21.5	119	32.4	40	10.9	109	29.7
7. ท่านเป็นที่รักของเพื่อน ๆ เพราะ ท่านมี.....	96	26.2	144	39.2	39	10.6	67	18.3	21	5.7
8. ท่านสนใจที่จะทำธุรกิจใน ลักษณะใด.....	142	38.7	31	8.4	44	12.0	55	15.0	95	25.9
9.ท่านเป็นที่ชื่นชอบของบุคคลโดย ทั่วไป เพราะท่านมีคุณลักษณะใด	96	26.2	37	10.1	51	13.9	130	35.4	53	14.4

ตาราง 5 (ต่อ)

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ	บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ									
	แสดงตัว		สุภาพ		ซื่อตรง		มั่นคง		สติปัญญา	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
10. หากท่านได้รับมอบหมายให้หา บทความ ท่านสนใจเกี่ยวกับ เรื่องใดมากที่สุด.....	26	7.1	143	39.0	80	21.8	90	24.5	28	7.6
11. ท่านมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับ บุคคลใด.....	91	24.8	117	31.9	95	25.9	31	8.4	33	9.0
12. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของท่าน ปลูกฝังให้ท่านมีคุณลักษณะ เด่นด้านใด.....	78	21.3	119	32.4	93	25.3	49	13.4	28	7.6
13. หากท่านได้รับเลือกให้เป็นผู้นำ กลุ่มหรือผู้นำหมู่คณะ เป็น เพราะท่านมีคุณสมบัติใด.....	95	25.9	51	13.9	80	21.8	71	19.3	70	19.1
14. ท่านคิดว่าครอบครัวช่วยสร้าง สิ่งใดให้กับท่าน.....	26	7.1	68	18.5	25	6.8	112	30.5	136	37.1
15. ท่านคิดว่าเพื่อนสนิทของท่าน มองว่าท่านเป็นคนเช่นใด.....	53	14.4	137	37.3	66	18.0	66	18.0	45	12.3
16. ท่านมีบุคลิกลักษณะเด่นตาม ข้อใด.....	90	24.5	30	8.2	140	38.1	42	11.4	65	17.7
17. ท่านมั่นใจว่าจะสามารถทำงาน ได้สำเร็จ เพราะท่านมี คุณลักษณะใด.....	31	8.4	30	8.2	198	54.0	71	19.3	37	10.1
18. เพื่อนหลายคนพอใจที่จะได้ ร่วมงานกับท่าน เพราะท่านมี คุณลักษณะใด.....	91	24.8	54	14.7	140	38.1	17	4.6	65	17.7

ตาราง 5 (ต่อ)

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ	บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ									
	แสดงตัว		สุภาพ		ซื่อตรง		มั่นคง		สติปัญญา	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
19. เหตุใดเพื่อน ๆ จึงคิดว่าท่าน เป็นคนเก่ง.....	29	7.9	25	6.8	176	48.0	85	23.2	52	14.2
20. หากท่านเป็นครู ท่านต้องการ ฝึกให้ลูกศิษย์มีลักษณะเด่นใน ด้านใด.....	24	6.5	72	19.6	166	45.2	89	24.3	16	4.4
21. คุณลักษณะใดของท่าน ที่เพื่อน ร่วมงานต้องการมากที่สุด.....	56	15.3	62	16.9	220	59.9	21	5.7	8	2.2
22. คุณลักษณะใดของท่านที่สำคัญ เมื่อต้องทำงานที่เกี่ยวข้องกับ คนหมู่มาก.....	179	48.8	46	12.5	30	8.2	79	21.5	33	9.0
23. ท่านคิดว่าสิ่งที่ควรปลูกฝังมาก ที่สุดในระบบการศึกษาของไทย คืออะไร.....	15	4.1	134	36.5	14	3.8	171	46.6	33	9.0
24. ลักษณะนิสัยใดของท่านที่ ต้องการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด....	22	6.0	44	12.0	166	45.2	117	31.9	18	4.9
25. หากท่านเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียง ท่านคิดว่าเนื่องจากท่านมี คุณสมบัติใด.....	130	35.4	62	16.9	49	13.4	39	10.6	87	23.7
26. หากท่านเป็นแพทย์ คุณลักษณะ เด่นข้อใดที่เป็นของท่าน.....	107	29.2	37	10.1	152	41.4	38	10.4	33	9.0
27. ท่านจะประกอบการค้าได้ดี เพราะท่านมีลักษณะใดที่สำคัญ....	186	50.7	15	4.1	16	4.4	31	8.4	119	32.4
28. หากท่านได้รับเลือกเป็น ประธานสัมพันธ์ ท่านจะปฏิบัติ ตามกรณีใด.....	38	10.4	27	7.4	124	33.8	140	38.1	38	10.4

ตาราง 5 (ต่อ)

แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ	บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ									
	แสดงตัว		สุภาพ		ซื่อตรง		มั่นคง		สติปัญญา	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
29. ท่านสนใจที่จะประกอบอาชีพอิสระ เพราะท่านมีคุณลักษณะใด.....	20	5.4	54	14.7	113	30.8	68	18.5	112	30.5
30. นโยบายการศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติใด.....	30	8.2	120	32.7	113	30.8	15	4.1	89	24.3
รวม	2,449	675.924	2,041	556	2,754	750.4	2,061	561.4	1,705	464.80
รวมเฉลี่ย	81.63	22.24	68.03	18.54	91.8	25.01	68.7	18.72	56.84	15.49

จากตาราง 5 พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีบุคลิกภาพซื่อตรงอยู่ในระดับมากที่สุด (ร้อยละ 25.01) รองลงมาคือ บุคลิกภาพแสดงตัว (ร้อยละ 22.24) บุคลิกภาพความมั่นคงทางอารมณ์ (ร้อยละ 18.72) บุคลิกภาพความสุภาพอ่อนโยน (ร้อยละ 18.54) และน้อยที่สุดคือ บุคลิกภาพสติปัญญา (ร้อยละ 15.49)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการอาชีพอิสระกับตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงค่าความสัมพันธ์ (Correlations) ระหว่างความต้องการประกอบอาชีพอิสระกับตัวแปรต่าง ๆ

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	P ₁	P ₂	P ₃	P ₄	P ₅	Y
X ₁	1.0000	-0.0320	.0348	.1374**	.0082	-.0628	-.0456	-.1584**	.0630	-.0374	.0936	.0984	.1407**
X ₂		1.0000	.0411	.0545	-.0424	.0499	-.0867	-.0334	.0200	.0217	-.0668	.0709	.0095
X ₃			1.0000	-.0940	.0236	.0175	.0703	.2279***	.0712	-.1432**	-.1408**	-.0430	-.0472
T ₁				1.0000	-.2963***	-.4652***	-.1773***	-.0306	-.0277	.0819	-.0214	-.0341	-.0460
T ₂					1.0000	.1038	-.4150***	.0098	.0322	-.0351	-.0318	.0531	.0890
T ₃						1.0000	-.3679***	-.0151	.1500**	.0120	-.0676	-.1046	.0539
T ₄							1.0000	.0189	-.1369**	-.0230	.1155	.0468	-.0547
P ₁								1.0000	-.3080***	-.4359***	.2388***	-.1108	.0629
P ₂									1.0000	-.2519***	-.1037	-.1793***	-.0851
P ₃										1.0000	-.2522***	-.4120***	-.0714
P ₄											1.0000	-.0766	-.0245
P ₅												1.0000	-.1521**
Y													1.0000

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 6 พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ โดยเฉพาะตัวแปรเพศ (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .1407$) และตัวแปรบุคลิกภาพสติปัญญา (P_5) มีความสัมพันธ์ทางลบ ($r = -.1521$) กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ยังพบว่า ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษามีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ดังนี้

เพศ (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอาชีพอิสระประเภทการผลิต (T_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.1374$) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพการแสดงตัว (P_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -0.1584$)

คณะ (X_3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพการแสดงตัว (P_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.2279$) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพความซื่อตรงต่อหน้าที่ (P_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.1432$) และมีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพความมั่นคงทางอารมณ์ (P_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -0.1408$)

อาชีพอิสระประเภทการผลิต (T_1) มีความสัมพันธ์ทางลบกับอาชีพอิสระประเภทการขาย (T_2) อาชีพอิสระประเภทการบริการ (T_3) และอาชีพอิสระประเภทปฏิบัติผสม (T_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -0.2963$, -0.4652 และ -0.1773 ตามลำดับ)

อาชีพอิสระประเภทการขาย (T_2) มีความสัมพันธ์ทางลบกับอาชีพอิสระประเภทปฏิบัติผสม (T_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -0.4150$)

อาชีพอิสระประเภทการบริการ (T_3) มีความสัมพันธ์ทางลบกับอาชีพอิสระประเภทปฏิบัติผสม (T_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -0.3679$) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพความสุภาพอ่อนโยน (P_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.1500$)

อาชีพอิสระประเภทปฏิบัติผสม (T_4) มีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพความสุภาพอ่อนโยน (P_2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = -0.1369$)

บุคลิกภาพการแสดงตัว (P_1) มีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพความสุภาพอ่อนโยน (P_2) และบุคลิกภาพความซื่อตรงต่อหน้าที่ (P_3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -0.3080$ และ -0.4359 ตามลำดับ) และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบุคลิกภาพความมั่นคงทางอารมณ์ (P_4) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.2388$)

บุคลิกภาพความสุภาพอ่อนโยน (P_2) มีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพความซื่อตรงต่อหน้าที่ (P_3) และบุคลิกภาพสติปัญญา (P_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -0.2519$ และ -0.1793 ตามลำดับ)

บุคลิกภาพความซื่อตรงต่อหน้าที่ (P_3) มีความสัมพันธ์ทางลบกับบุคลิกภาพความมั่นคงทางอารมณ์ (P_4) และบุคลิกภาพสติปัญญา (P_5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -0.2522$ และ -0.4120 ตามลำดับ)

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนในการพยากรณ์แบบพหุคูณ

ตัวแปร	df	SS	MS	F
Regression	12	2409.10095	200.75841	2.45604**
Residual	354	28936.20151	81.74068	
Total	366			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 พบว่า จากการทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าความสัมพันธ์ของตัวพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์ พบว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นจึงสามารถสร้างสมการพยากรณ์ได้

ตาราง 8 ตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ

ตัวแปร	b	SE _b	β	t
P ₅	2.007	0.869	0.604	2.310*
T ₁	-0.116	0.556	-0.016	-0.209
P ₄	1.515	0.884	0.387	1.713
X ₂	-0.000	0.000	-0.005	-0.102
X ₃	-0.000	0.000	-0.067	-1.235
X ₁	3.063	1.002	0.162	3.057*
P ₂	1.375	0.861	0.429	1.597
T ₄	-0.039	0.597	-0.005	-0.065
P ₁	1.831	0.872	0.694	2.099*
T ₂	0.538	0.631	0.058	0.852
T ₃	0.636	0.612	0.077	1.039
P ₃	1.595	0.875	0.685	1.821
Constant	42.995			
R = .27723				
R ² = .07686				
SE _{est} = 9.04106				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า ตัวแปรอิสระบุคลิกภาพสติปัญญา (P₅) เพศ (X₁) และบุคลิกภาพการแสดงตัว (P₁) สามารถทำนายตัวแปรตาม คือความต้องการประกอบอาชีพอิสระ (Y) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ 2.007, 3.063 และ 1.831 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐานคือ 0.604, 0.162 และ 0.694 ตามลำดับ ตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ร้อยละ 7.6 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Y' = 42.995 + 2.007(P_5) + 3.063(X_1) + 1.831(P_1)$$

2.2 เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่า “นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นิสิตชายและนิสิตหญิงมีระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน” ดังแสดงผลในตาราง 9

ตาราง 9 เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีเพศต่างกัน

ตัวแปร เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ชาย	146	3.90	.37	2.72**	.007
หญิง	221	3.79	.37		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่า ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ (Y) เมื่อจำแนกตามตัวแปรเพศ (X_1) คือ นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($p < .01$)

2.3 เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า “ระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละชั้นปีแตกต่างกัน” ดังแสดงผลในตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	3	.1132	.0377	.2791	.8405
ภายในกลุ่ม	356	48.1249	.135		
รวม	359	48.2381			

จากตาราง 10 ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ (Y) เมื่อจำแนกตามตัวแปรชั้นปี (X_2) ไม่พบว่าแตกต่างกัน

2.4 เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 4 ที่ว่า “ระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในแต่ละคณะแตกต่างกัน” ดังแสดงผลในตาราง 11

ตาราง 11 เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สังกัดคณะต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	9	1.3509	.1501	1.0981	.3633
ภายในกลุ่ม	357	48.8015	.1367		
รวม	366	50.1525			

จากตาราง 11 ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ (Y) เมื่อจำแนกตามตัวแปรคณะ (X_3) ไม่พบว่าแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามเพศ ชั้นปี และคณะ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 - 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 367 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้คณะและชั้นปีเป็นเกณฑ์ ได้รับแบบสอบถามคืนที่สมบูรณ์ จำนวน 335 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.28 ดังนั้นผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามเพิ่มเติมครั้งที่ 2 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์เพิ่มเติมจำนวน 32 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 8.72 จึงได้แบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลรวม 367 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว (ปัจจัยส่วนบุคคล) ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สอบถามเกี่ยวกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดบุคลิกภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมข้อมูลสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) โดยดำเนินการดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson Product Moment Correlation Coefficient และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)
3. ใช้สถิติค่าที (t-test) แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2
4. ใช้สถิติค่าเอฟ (F-test) ในการทดสอบสมมติฐานข้อ 3 และข้อที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า
 - 1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัวของนิสิต

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 367 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตหญิงมากกว่านิสิตชาย เมื่อจำแนกตามชั้นปี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 มากที่สุด รองลงมาเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 และน้อยที่สุดคือนิสิตชั้นปีที่ 6 เมื่อพิจารณาเป็นรายคณะ พบว่าเป็นนิสิตคณะศึกษาศาสตร์มากที่สุด และน้อยที่สุดคือ คณะทันตแพทยศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์
 - 1.2 ประเภทของการเลือกประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาพบว่านิสิตส่วนมากเลือกประกอบอาชีพอิสระประเภทปฏิบัติผสมในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ประเภทการผลิต และน้อยที่สุดคือประเภทการขาย
 - 1.3 ความต้องการประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษา พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับมาก
 - 1.4 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ

จากการศึกษา พบว่า นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทร์วิโรฒ มีบุคลิกภาพชัดเจนต่อหน้าที่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ บุคลิกภาพ การแสดงตัว และน้อยที่สุดคือบุคลิกภาพสติปัญญา

2. ผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยบุคลิกภาพ กับระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทร์วิโรฒโดยรวม พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพ อิสระ (Y)

2.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความต้องการ ประกอบอาชีพอิสระของนิสิตรายด้าน พบว่า ตัวแปรเพศมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับ ความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรชั้นปี และตัวแปรคณะไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

2.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบุคลิกภาพกับระดับความต้องการ ประกอบอาชีพอิสระของนิสิตรายด้าน พบว่า บุคลิกภาพสติปัญญาและบุคลิกภาพการแสดงตัว มีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบุคลิกภาพความสุภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพความชัดเจนต่อหน้าที่ และบุคลิกภาพความมั่นคง ทางอารมณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับ ปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ นิสิตชายและนิสิตหญิง พบว่า นิสิตชาย และนิสิตหญิงมีระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับ ปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ในแต่ละชั้นปี พบว่า นิสิตในแต่ละชั้นปี มีระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับ ปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ในแต่ละคณะ พบว่า นิสิตในแต่ละคณะมี ระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของ นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของ นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของยุพิน อังคานนท์ (2533 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาทัศนคติของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ พบว่า นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความรู้สึกที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ จากผลการวิจัยดังกล่าว ชำงตันแสดงให้เห็นว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความรู้สึกที่ดีและต้องการที่จะ ประกอบอาชีพอิสระ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประกอบอาชีพอิสระมีลักษณะไม่ต้องเป็นลูกน้องใคร ทำความสามารรถ และมีผลตอบแทนสูง อีกทั้งการประกอบอาชีพอิสระสามารถทำได้ หลายประเภทแล้วแต่ความถนัด ความสนใจ ความชอบของผู้ประกอบการ จึงทำให้อาชีพอิสระ เป็นอาชีพที่มีผู้สนใจโดยทั่วไป ดังที่เจลิยว บุรีภักดีและคนอื่น ๆ (2534 : 32 - 36) ได้ศึกษา ทดลองตามโครงการศูนย์ศึกษาทดลองประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ความนิยมและความพร้อมสำหรับอาชีพอิสระ จากข้อมูลนักศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 3,986 คน พบว่า นักศึกษามีค่านิยมประเภทความรู้สึกชอบอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และจากสภาพเศรษฐกิจ ปลายปี 2540 ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจเชิงมหภาค การสั่งปิดบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ 58 แห่ง ทำให้เกิดภาวะการปลดพนักงานจากหน่วยงานเอกชนจำนวนมาก ปัญหาการลดเงินเดือน การเลิกจ้าง ทำให้จำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นจาก 3% เป็น 6% จาก 1 ล้านคนเป็น 1 ล้าน 5 แสนคน และคาดว่าในปลายปี 2541 จะมีจำนวนผู้ว่างงานเพิ่มขึ้นเป็น 2 ล้านคน (มติชน. 2540 : 10) จากภาวะเศรษฐกิจดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการศึกษาเช่นกันที่เห็นเด่นชัดคือ ภาวะการมีงานทำ ของบัณฑิต แม้แต่บัณฑิตที่มีงานทำแล้ว บางคนยังถูกให้ออกจากงาน (มติชน. 2540 : 10) รัฐบาล และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหารว่างงาน ดังเช่น การจัดทำ โครงการ “ชีวิตใหม่” โดยความร่วมมือของ 6 กระทรวง เพื่อฝึกอาชีพให้ประชาชนสามารถสร้าง งานได้ (มติชน. 2540 : 11) นอกจากนี้ นายพิสิฐ ลี้อาธรรม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง การคลังได้กล่าวถึงภาวะการว่างงานว่า อยากให้ผู้ว่างงานหันมาสนใจอาชีพอิสระ เพราะเชื่อว่า

เป็นธุรกิจที่มีความเติบโต (มดิชน. 2540 : 12) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ นายจองชัย เทียงธรรม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแรงงาน^๑ ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ตกงานว่า รัฐบาลจะต้องผลักดันให้ผู้ว่างงานเหล่านี้มีกิจการเป็นของตนเอง (มดิชน. 2540 : 15) จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการประกอบอาชีพอิสระเป็นทางเลือกหนึ่งของผู้ว่างงานและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ จากผลการศึกษานี้มีมหาวิทยาลัยจึงควรมีนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติที่จะส่งเสริมให้นิสิตผู้มีความสนใจและต้องการประกอบอาชีพอิสระได้รับความรู้ ความชำนาญ และทักษะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระอันจะทำให้นิสิตเหล่านั้นสามารถนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

ตอนที่ 2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยบุคลิกภาพ กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

2.1 จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทุกตัวที่มีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพอิสระ พบว่ามีตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตได้ร้อยละ 7.6 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ตัวแปรเหล่านั้น คือ ตัวแปร เพศ (X_1) บุคลิกภาพสติปัญญา (P_3) และบุคลิกภาพการแสดงตัว (P_1) และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายด้าน พบว่า

เพศ (X_1) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เพศของนิสิตมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคุก (Cook. 1985 : 213 - 220) ที่ได้ศึกษาความเกี่ยวข้องกันระหว่างอาชีพกับบทบาททางเพศของแต่ละบุคคล พบว่า บุคคลจะเลือกอาชีพที่เข้ากันได้กับบทบาททางเพศของตน นิสิตชายและนิสิตหญิงมีความสนใจในอาชีพแตกต่างกัน ประดิษฐ์ ชาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (2530 : 44) ได้ศึกษาการประกอบอาชีพส่วนตัวในสาขาเศรษฐิกิจนอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวส่วนใหญ่เป็นนิสิตชายมากกว่านิสิตหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรมล รุ่งปัจฉิม (2531 : 65) ได้วิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชายนิยมเลือกประกอบอาชีพส่วนตัวมากกว่านิสิตหญิง และจากการวิจัยของ เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ (2534 : 33) ที่ศึกษาทดลองตามโครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต ในส่วนที่เกี่ยวกับความนิยมและความพร้อมสำหรับอาชีพอิสระ พบว่านิสิตชายมี

คำนิยมในการประกอบอาชีพอิสระและการประกอบอาชีพขนาดย่อมสูงกว่านิสิตหญิง

บุคลิกภาพสติปัญญา และบุคลิกภาพการแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุมชุม (2532 : 647 - 648) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบอาชีพอิสระ ประกอบด้วย ความมีมนุษยสัมพันธ์ดี และงานวิจัยของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 132) ได้กล่าวถึง บันได 7 ขั้นในการประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระ มีดังต่อไปนี้ ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กล่าวคือ กล่าวทำ กล่าวตัดสินใจ ดังนั้นจากงานวิจัยดังกล่าวพบว่า คุณลักษณะเด่นข้อหนึ่งที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระพึงมีนั่นคือ บุคลิกภาพการแสดงตัว ซึ่งสอดคล้องกับที่สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ทำการศึกษาตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว พ.ศ. 2533 - 2547 (2532 : 135) กล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญสำหรับการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยดังกล่าวคือตัวของบัณฑิตเองที่จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดี มีความพร้อม มีอุปนิสัยกล้าเสี่ยง กล่าวตัดสินใจ นอกจากนี้จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 93 - 101) ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีส่วนเกื้อหนุนให้ผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ พบว่าปัจจัยพื้นฐานที่เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่จะประสบความสำเร็จในงานอาชีพอิสระ ได้แก่ ความฉลาดมีไหวพริบ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถ ใฝ่หาความรู้ และประสบการณ์เพิ่มเติมอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของประเทิน มหาจันทร์ (ทิพวัน ถือคำ. 2533 : 44 ; อ้างอิงมาจากประเทิน มหาจันทร์. 2529 : ไม่มีเลขหน้า) ได้สรุปลักษณะของผู้ประกอบอาชีพอิสระซึ่งประสบความสำเร็จไว้ดังนี้ คือ มีความคิดริเริ่ม กล้าได้ กล้าเสีย มีความกล้าเสี่ยง และจากงานวิจัยของหุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 34 - 36) กล่าวว่า การประกอบอาชีพอิสระจะประสบความสำเร็จ ควรมีความสามารถด้านความคิดริเริ่ม บุคลิกภาพความเฉลียวฉลาด ความกล้าหาญ ซึ่งจากงานวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระจะต้องเป็นผู้มีสติปัญญา มีความกล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่ม และสนใจที่จะใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระได้ดีควรมีบุคลิกภาพการแสดงตัว และบุคลิกภาพสติปัญญา

และจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า บุคลิกภาพสำคัญที่ผู้ประกอบอาชีพอิสระพึงมีคือ บุคลิกภาพการแสดงตัว และสติปัญญา ในขณะที่ผลการศึกษานักศึกษาของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีบุคลิกภาพการแสดงตัวและสติปัญญาอยู่ในระดับน้อย ลักษณะบุคลิกภาพที่นิสิตมีขัดแย้งกับบุคลิกภาพของผู้ที่จะประกอบอาชีพอิสระพึงมี ดังนั้นการแก้ปัญหา

ดังกล่าวสามารถทำได้โดยส่งเสริมและพัฒนานิสิตให้มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอิสระได้ มหาวิทยาลัยจึงควรมีแนวทางปรับปรุงพัฒนานิสิตให้เกิดคุณลักษณะที่ดีในตนเอง มีบุคลิกภาพที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ บุคลิกภาพสติปัญญา คือมีลักษณะมีความเฉลียวฉลาด มีความคิดริเริ่ม ชอบคิดแปลง ชอบแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ เป็นผู้มองการณ์ไกล เป็นคนมีเหตุผล ยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น และบุคลิกภาพแสดงตัว คือมีลักษณะชอบออกสังคม เป็นคนเปิดเผย กล้าพูดกับคนแปลกหน้า สามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี การสร้างคุณลักษณะดังกล่าวมหาวิทยาลัยสามารถทำได้โดยการควบคุมคุณภาพของนิสิต ผ่านการจัดหลักสูตร วิธีสอน การพัฒนาคุณภาพอาจารย์ และการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อทำให้นิสิตที่จบไปแล้วมีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ โดยมีวิธีการดังนี้

ในระยะสั้น

1. การปรับปรุงหลักสูตร มหาวิทยาลัยสมควรที่จะปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตที่จบไปสามารถหางานทำได้ในตลาดที่กว้างขึ้น สามารถสร้างงานได้เอง โดยเริ่มจากตัวอาจารย์ผู้สอนเอง อาจารย์ผู้สอนแต่ละรายวิชาย่อมสามารถจัดการเรียนการสอนด้วยการปรับปรุงเนื้อหาสาระในรายวิชาหรือสอดแทรกเนื้อหาที่เห็นว่าส่งเสริมให้นิสิตเป็นผู้มีความกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักเสนอแนวคิดใหม่ ๆ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยควรที่จะพัฒนาอาจารย์ให้เป็นผู้มีความรู้ ทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพครูเป็นอย่างดี มีทักษะในการสอน รวมทั้งมีความรู้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ เพื่อที่จะสามารถถ่ายทอดแนวคิด ความรู้ และทักษะเหล่านั้นให้กับผู้เรียนได้ และในการเรียนการสอนควรจัดในลักษณะที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น เป็นการฝึกให้ผู้เรียนเกิดความกล้า มีความเชื่อมั่น อันจะนำไปสู่ลักษณะของบุคลิกภาพการแสดงตัว และสติปัญญา นอกจากนี้มหาวิทยาลัยอาจมีการจัดหลักสูตรเสริมการศึกษาการประกอบอาชีพอิสระ โดยจัดให้มีวิชาเลือกอิสระที่จะเสริมความรู้ โดยจัดให้เหมาะสมกับนิสิตแต่ละสถาบัน ในขณะที่เดียวกันก็จะต้องปรับหลักสูตรให้สอดคล้องเพื่อนำไปประกอบอาชีพอิสระได้อีกด้วย (ทบทวมหาวิทยาลัย. 2531 : 58)

2. มหาวิทยาลัยควรพิจารณาแก้ไขระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยในการเลือกเรียนวิชาไปในทางที่เปิดโอกาสให้นิสิตได้เลือกเรียนวิชานอกคณะของตนเองมากขึ้น แต่ทั้งนี้ควรอยู่ในกรอบที่เหมาะสม เช่น ระหว่างคณะที่มีวิชาคล้ายหรือเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยจะไม่ทำให้เกิดปัญหาในการเรียนเพราะขาดพื้นฐานที่จำเป็นมาก่อน การเปิดโอกาสให้เลือกวิชาได้มากขึ้นภายในกรอบที่เหมาะสม จะช่วยให้นิสิตมีโอกาสปรับตัว มีความรู้กว้างขึ้น ทำให้มีความสามารถในการทำงานได้มากขึ้น

ในระยะยาว

1. มหาวิทยาลัยควรสร้างแผนการผลิตบัณฑิตในระยะยาวให้ชัดเจน ซึ่งรวมทั้งระบุสาขาวิชาที่จะเปิดสอน จำนวนบัณฑิตที่จะผลิต ตลอดจนการพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรในสถาบัน โดยคำนึงถึงว่าเมื่อบัณฑิตจบการศึกษาแล้วสามารถที่จะทำงานรับใช้สังคมได้ หรือมีความสามารถที่จะสร้างงานได้ โดยแผนระยะยาวนี้ควรมีการปรับปรุงอยู่เป็นระยะ ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

2. ควรมีการติดตามบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบข้อมูลว่าบัณฑิตที่ผลิตออกไปนั้น ประสบความสำเร็จในการทำงานหรือไม่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นสิ่งชี้ให้เห็นว่าควรปรับปรุงหลักสูตรของตนอย่างไร จึงจะช่วยลดการว่างงานของบัณฑิตได้

3. มหาวิทยาลัยมีการกำหนดนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพอิสระ มีการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดห้องสมุดอาชีพ การบรรยายเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ การฝึกอบรม ฯลฯ ที่สามารถให้นิสิตรู้จักและมองเห็นแนวทางที่จะไปสู่อาชีพอิสระได้ (ทบทวนมหาวิทยาลัย. 2531 : 56) ตามความชอบ ความถนัด และความสนใจของนิสิต

2.2 การศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรชั้นปี คณะ บุคลิกภาพความสุภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพความซื่อตรงต่อหน้าที่ บุคลิกภาพความมั่นคงทางอารมณ์ กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ชั้นปี ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริฉันท์ สติกรกุล (2539 : 78-82) ซึ่งศึกษาเรื่องความต้องการในการประกอบอาชีพของนิสิตสาขาการสอนวิชาเฉพาะ วิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีความชอบในวิชาชีพครูในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คณะ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณา เต็มสิริพจน์ (2533) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ประกอบการสตรีในธุรกิจขนาดเล็ก : กรณีศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาและสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเลือกที่จะประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ประกอบการสตรีธุรกิจขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและเนื้อหาวิชาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มิได้มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ และมีได้มีการส่งเสริมเรื่องนี้กันอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมารศรี ประสพศิริ (2534 : 127) ที่ได้ศึกษาการวิเคราะห์การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ พบว่า นิสิตมีความคิดว่า ไม่สามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้จากการศึกษาในมหาวิทยาลัยไปประกอบอาชีพอิสระได้ โดยให้เหตุผลว่าความรู้ไม่เพียงพอที่จะประกอบอาชีพอิสระได้ และลักษณะเนื้อหาวิชาไม่เอื้ออำนวยต่อการนำไปประกอบอาชีพอิสระ ในการประกอบอาชีพอิสระให้ประสบผลสำเร็จนั้นจำเป็นต้องอาศัยสิ่งประกอบหลายอย่าง รวมทั้งความรู้ในด้านการตลาด การบริหารงานต่าง ๆ วิธีดำเนินการ ซึ่งในหลักสูตรของบางคณะไม่ได้มีการจัดสอนไว้ให้ การปลูกฝังความสนใจในอาชีพใด ๆ ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรพิจารณาจัดหลักสูตรองค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ให้แก่นิสิตในแต่ละชั้นปี แต่ละคณะอย่างเหมาะสมสอดคล้อง ต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนสำเร็จการศึกษา และในการปลูกฝังความสนใจในอาชีพใด ๆ ให้แก่นิสิตนั้นจะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงอายุ 18 - 21 ปี ราคานี้บุคคลจะพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริง เช่น พิจารณาจากลักษณะตนเอง ลักษณะงาน ตลอดจนโอกาสที่จะได้งานทำ เป็นช่วงที่บุคคลจะได้มีประสบการณ์ในการฝึกอาชีพหรืออยู่ระหว่างการฝึกศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ (Super. 1973 : 131 - 168)

บุคลิกภาพความสุภาพอ่อนโยน บุคลิกภาพความซื่อตรงต่อหน้าที่ บุคลิกภาพความมั่นคงทางอารมณ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของมุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ (2529 : 34 - 36) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารธุรกิจขนาดย่อม พบว่าการประกอบอาชีพอิสระจะประสบผลสำเร็จควรมีความสามารถด้านความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ และมีความมั่นคงทางอารมณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ลักษณะของอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยง และต้องใช้ความรู้ความสามารถในการดำเนินการ ดังนั้นผู้ที่ประกอบอาชีพดังกล่าวจึงต้องมีคุณลักษณะเฉพาะ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิจารณาว่า ผู้ที่จะประกอบอาชีพอิสระควรมีบุคลิกภาพเด่นในด้านเป็นผู้ที่มีสติปัญญา มีบุคลิกภาพแสดงตัวเป็นสำคัญ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระจำแนกตามตัวแปรเพศ
ชั้นปี คณะ

1. นิสิตชายและนิสิตหญิงมีระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เพศของนิสิตมีส่วนเกี่ยวข้องกับความต้องการ
ประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของผาสุก พงษ์ไพจิตร (2530 : 44) ที่ศึกษา
การประกอบอาชีพส่วนตัวในสาขาเศรษฐิกิจนอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ประกอบ
อาชีพส่วนตัวส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง และงานวิจัยของ นิรมล รุ่งปัจฉิม
(2531 : 65) ที่วิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัย
ของรัฐในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นิสิตชายนิยมเลือกประกอบอาชีพส่วนตัวมากกว่า
นิสิตหญิง เฉลียว บุรีภักดีและคนอื่นๆ (2534 : 33) ที่ศึกษาทดลองโครงการศูนย์ศึกษาทดลอง
ประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต ในส่วนที่เกี่ยวกับความนิยมและความพร้อมสำหรับอาชีพอิสระ
พบว่า นักศึกษาชายมีค่านิยมในการประกอบอาชีพอิสระและประกอบกิจการขนาดย่อมสูงกว่านัก
ศึกษาหญิง นอกจากนี้ สมสมุทธ มุ่งสันติ (2539 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตชายและ
นิสิตหญิงมีความคิดเห็นในการเลือกประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกัน จากผลงานวิจัยดังกล่าว
ข้างต้นจะเห็นได้ว่าเพศเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรคำนึงถึงในการพิจารณาให้การส่งเสริมสนับสนุนในการ
เลือกประกอบอาชีพอิสระตามความเหมาะสมกับเพศให้แก่บุคคล

2. เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีระดับชั้นปีแตกต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่ง
ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ผลที่ได้ครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของศิริพันธ์ สติรกุล
(2539 : 78-82) ซึ่งศึกษาเรื่องความต้องการในการประกอบอาชีพของนิสิตสาขาการสอนวิชาเฉพาะ
วิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตที่มีชั้นปีต่างกันมีความชอบ
ในวิชาชีพครูในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุที่ทำให้ผลการ
วิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่าโดยธรรมชาติของหลักสูตรการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมิได้มุ่งเน้นให้นิสิตมีความสนใจ หรือมีความรู้ความสามารถ
ในด้านอาชีพอิสระ ดังนั้นเมื่อนิสิตเข้ามาศึกษาในสถาบันความสนใจหรือความรู้ที่มีต่ออาชีพ
อิสระจึงมีน้อยตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 1 ที่เข้ามาศึกษา จนถึงชั้นปีสุดท้ายที่สำเร็จการศึกษา จึงทำให้
ความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตในแต่ละชั้นปีไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สังกัดคณะต่างกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณา เต็มสิริพจน์ (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ประกอบการสตรีในธุรกิจขนาดเล็ก : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเลือกที่จะประกอบธุรกิจส่วนตัวของผู้ประกอบการสตรีธุรกิจขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นิสิตที่เข้ามาศึกษาในแต่ละคณะจนเกิดความรู้ในสาขาวิชาของตนแล้ว ก็มุ่งที่จะไปประกอบอาชีพที่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนได้เรียนมามากกว่า อีกทั้งลักษณะเฉพาะของสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมิได้เอื้อต่อการประกอบอาชีพอิสระโดยตรง และแม้ว่านิสิตจะมีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับหนึ่ง แต่หากว่าความต้องการนั้นมิได้รับการส่งเสริมหรือปลูกเร้า และให้ข้อมูลข่าวสารหรือความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพนั้น ก็ทำให้ความต้องการประกอบอาชีพอิสระดังกล่าว ไม่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้อย่างแท้จริง เนื่องจากขาดความรู้ความสามารถ และความชำนาญ ดังนั้นจึงทำให้ความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สังกัดคณะต่างกันจึงไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยบุคลิกภาพสติปัญญาและบุคลิกภาพการแสดงตัวมีความสัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ในขณะที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีบุคลิกภาพในด้านดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นการผลิตนิสิตมหาวิทยาลัยควรคำนึงถึงขั้นตอนที่จะทำให้ นิสิตเกิดบุคลิกภาพสติปัญญา และการแสดงตัวมากขึ้น โดยการจัดการเรียนรู้ ประสบการณ์ วิธีการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อให้นิสิตเกิดบุคลิกภาพดังกล่าว สามารถดำเนินการดังนี้

1.1 ปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้บัณฑิตที่จบไปสามารถทำงานได้ในตลาดที่กว้างขึ้น สามารถสร้างงานได้เอง โดยไม่ต้องรองานจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

1.2 อาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชาจัดการเรียนการสอนด้วยการปรับปรุงเนื้อหาสาระในรายวิชาหรือสอดแทรกเนื้อหาที่ส่งเสริม กระตุ้นให้นิสิตมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าพูด กล้าแสดงออก โดยในการจัดการเรียนการสอนควรจัดในลักษณะที่ยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง อาจารย์ทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นให้นิสิตเกิดความสนใจ ใฝ่รู้

2. จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับมาก และทำให้ทราบประเภทของการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนิสิต ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีการทบทวนวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิต โดยมหาวิทยาลัยจะต้องมุ่งผลิตบัณฑิตให้ตอบสนองตลาดแรงงานในสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน และมีลักษณะเป็น การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ โดยจัดหลักสูตรที่เปิดสอนวิชาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ ซึ่งอาจจัดในลักษณะเป็นวิชาเลือก

3. มหาวิทยาลัยควรมีการส่งเสริมและอบรมนิสิตที่มีความต้องการประกอบอาชีพอิสระ หรือนิสิตผู้มีความสนใจในอาชีพอิสระ โดยวิธี

3.1 จัดบริการแนะแนว เช่น การให้คำปรึกษาด้านอาชีพเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล, จัดบรรยายโดยเชิญวิทยากร หรือผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระมาให้ความรู้ เป็นต้น

3.2 จัดโครงการฝึกอบรมวิชาชีพอาชีพอิสระระยะสั้นให้นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย หรือนิสิตที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วแต่ยังว่างงาน โดยทำการสำรวจความสนใจของนิสิตก่อนว่า สนใจอาชีพประเภทใด แล้วจัดกลุ่มตามความสนใจ และในการฝึกอบรมควรให้ความรู้ทุกขั้นตอนของการประกอบอาชีพอิสระไม่ว่าจะเป็นในด้านการผลิต การตลาด และแนะนำแหล่งทุนต่าง ๆ

3.3 จัดหาข้อมูลด้านอาชีพอิสระหลาย ๆ อาชีพ โดยรวบรวมและจัดเป็นห้องสมุดอาชีพ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอิสระควรประกอบด้วยเนื้อหาต่าง ๆ ได้แก่ ลักษณะของอาชีพ ตลาด เงินทุนเริ่มต้น แหล่งเงินทุน แหล่งวัตถุดิบ ทำเลที่เหมาะสม และรายชื่อผู้ประกอบการ นั้น ๆ หรือจัดทำเป็นคู่มือแนะนำการประกอบอาชีพอิสระเพื่อแจกแก่นิสิตหรือนักศึกษาทั่วไป ที่สนใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการนำตัวแปรด้านอื่นมาศึกษา เช่น สถานภาพครอบครัว วุฒิภาวะต่าง ๆ เป็นต้น
2. การติดตามผลนิสิตที่สำเร็จการศึกษาว่าสามารถเข้าสู่การอาชีพตรงตามความสนใจ ความต้องการของนิสิตหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง. การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น. 2533.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - 2539). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535.
- “จัดโครงการชีวิตใหม่ช่วยคนตกงาน,” มติชน. 22 ธันวาคม 2540. หน้า 11.
- เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่น ๆ. “แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจทั่วประเทศไทย พ.ศ.2529,” ใน โครงการศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของเยาวชนไทย และนอกระบบโรงเรียน. หน้า 8. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย, ทบวงมหาวิทยาลัย, 2529.
- _____. “สรุปผลการวิจัยและพัฒนาตามโครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิตระยะที่ 1,” โครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต. หน้า 32 - 36. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2534.
- เฉลียว สุวรรณกิตติ. “แนวทางและนโยบายเพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงานการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ,” เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการส่งเสริมการทำงานนอกระบบ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2530.
- เชิดศักดิ์ โฉมาสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
- คนัย เทียนพูน. “ความเป็นผู้ประกอบการ,” จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์. 11(43) : 26 - 30 ; ธันวาคม 2531.
- เดโช สวานนท์. “บุคลิกภาพกับความสำเร็จในงานอาชีพ,” วิทยาสาร. 10(39) : 22 - 23 ; ตุลาคม 2531.
- “ตกงาน,” มติชน. 10 ธันวาคม 2540. หน้า 15.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจทั่วประเทศไทย ปี พ.ศ.2526 โครงการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- _____. “รายงานการประชุมสัมมนา : เรื่องการอุดมศึกษากับตลาดแรงงาน,” กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2527.

- ทพววมหาวิทยาลัย. “รายงานสรุปและประเมินผลการประชุมสัมมนา : เรื่องกลวิธีในการ
 แนวทางการประกอบอาชีพอิสระ,” กรุงเทพฯ : ทพววมหาวิทยาลัย, 2531.
- _____. รายงานการประชุมหารือ เรื่อง นโยบายของรัฐด้านการพัฒนาอุดมศึกษา.
 กรุงเทพฯ : ทพววมหาวิทยาลัย, 2539.
- ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย. รายงานการประชุมทางวิชาการประจำปี เรื่อง การผลิตบัณฑิต
 ของมหาวิทยาลัยไทยในอนาคต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- ทวีป อภิลิทธิ์. “การศึกษาเพื่ออาชีพสำหรับเด็กและเยาวชน,” การศึกษานอกโรงเรียน.
 22(123) : 17 ; ธันวาคม 2527 - มกราคม 2528.
- ทิพวัน ถือคำ. “บทบาทของครูแนะแนวต่อการสร้างเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระ,”
แนวแนว. 24(126) : 43 - 44 ; ธันวาคม 2532 - มกราคม 2533.
- ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. รายงานผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาตลาดแรงงานของบัณฑิตในเชิง
 พฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
- นงราม เสริมฐานิช และคนอื่น ๆ. การบริหารและการจัดการศึกษาของการมัธยมศึกษา :
 การส่งเสริมเพื่อการประกอบอาชีพอิสระส่วนตัว และการก้าวเข้าสู่การเป็น
 ผู้ประกอบการขนาดเล็ก. ม.ป.ท., 2533.
- นวลละออ สุภาพล. ทัศนคติภาพ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.
- นิรมล รุ่งปัจฉิม. การเลือกระบบประกอบอาชีพของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐใน
 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
 ถ่ายเอกสาร.
- บั้งอร ภูวภิรมย์ขวัญ. การวัดบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2526.
- _____. “บุคลิกภาพแห่งบุคคล,” วิจัย 81. 1(1) : 41 - 53 ; พฤษภาคม 2524.
- “ปัญหาว่างงานน่ากลัว,” มติชน. 22 ธันวาคม 2540. หน้า 12.
- ประดิษฐ์ ชาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. “การส่งเสริมการทำงานนอกระบบในเมือง,”
เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การส่งเสริมการทำงานนอกระบบในเมือง.
 หน้า 1 - 20. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจและสังคม
 แห่งชาติ, 2531.

ประยูร ศรีประสาธน์ และศิริพรรณ ชุมชุม. “โลกของอาชีพและการประกอบอาชีพอิสระ,”

ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการการจัดการระบบการสอนการงานและอาชีพ.

หน้า 620 - 659 นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532.

“เปิดโลกการศึกษา : เกิดอะไรขึ้นกับเด็กนักเรียนในครอบครัวตกงาน,” มติชน.

14 ธันวาคม 2540. หน้า 10.

“ผลกระทบภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยต่อการศึกษา,” มติชน. 21 ธันวาคม 2540. หน้า 10.

สุสดี รุมาคม และเกศินี วิฑูรชาติ. การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ :

คณะพาณิชยศาสตร์ การบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

มะลิวัลย์ นาคคิลก. ผลการใช้หนังสือการ์ตูนสร้างสรรค์ ชุด “ชีวิตต้องสู้” ที่มีต่อเจตคติต่อ

อาชีพอิสระ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :

มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. อัดสำเนา.

มารศรี ประสพศิริ. การวิเคราะห์การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนิสิตนักศึกษา สาขาสังคมศาสตร์.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อัดสำเนา.

ยุพิน ประจวบเหมาะ. การประกอบอาชีพอิสระ : หนทางแก้ปัญหาการว่างงานของบัณฑิต

เศรษฐศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.

ถ่ายเอกสาร.

ยุพิน องคานนท์. ทัศนคติต่อนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการ

ประกอบอาชีพอิสระ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. ถ่ายเอกสาร.

เยาวลักษณ์ ราชแพทยาคม. “นโยบายส่งเสริมการประกอบอาชีพส่วนตัวในประเทศไทย,”

เอกสารวิชาการด้านแรงงานการศึกษาและการมีงานทำ. หน้า 29. กรุงเทพฯ :

กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ, 2530.

รชรินทร์ ฉายแก้ว. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่สำคัญ

แบบการเรียนรู้ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์

เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. ถ่ายเอกสาร.

วรรณ เต็มศิริพจน์. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบธุรกิจส่วนตัวของประกอบการสตรี

ในธุรกิจขนาดเล็ก : กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กรุงเทพฯ :

คณะสังคมและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533. อัดสำเนา.

- วชิร โอภิชากร. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสร้างเสริมในครอบครัว และสถานศึกษา กับจิตลักษณะที่เอื้อต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอาชีวศึกษาในภาคใต้.
 ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- วันเนาว์ บุตรสุข. “เรามาทำงานตัวเองกันดีไหม,” เศรษฐกิจและสังคม. 10(47) : 58 - 63 ;
 มีนาคม - เมษายน 2528.
- วัฒนา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. ผลการวิจัยเรื่องการศึกษาตลาดแรงงานของบัณฑิต ในเชิงพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
 2532.
- วิชาการ, กรม. การตั้งโครงสร้างสรรค์ ชุด “ชีวิตต้องสู้” เล่ม 3. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ,
 2535.
- วิชาการ, กรม. รายงานการวิเคราะห์คุณลักษณะบางประการของผู้ประสบผลสำเร็จใน อาชีพอิสระ. กรุงเทพฯ : ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรมวิชาการ, 2530.
 อัฒสัมนา.
- วลีลี หลีสันติพงศ์. “แนวคิดในการพัฒนาเจตคติด้านอาชีพของนักเรียนโดยการศึกษาชีวิตบุคคล ตัวอย่าง,” แนะแนว. 29(159) : 13 - 19 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2538.
- ศรีสง่า กรรณสูตร และสาโรช บัวศรี. การศึกษาเพื่อการทำงานและอาชีพ. กรุงเทพฯ :
 ไทยวัฒนาพานิช, 2521.
- ศุวิมล ควรเจริญ. การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 เขตการศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร,
 2535. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีนครินทรวิโรฒ, มหาวิทยาลัย. ภาวะการหางานทำของบัณฑิต. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534 - 2538.
- สนธยา จัตรมาส. “การเลี้ยงสุนัขอาชีพอิสระที่น่าสนใจ,” แนะแนว. 25(134) : 14 - 15 ;
 เมษายน - พฤษภาคม 2534.
- สมปอง จันทรมานิตย์. การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระ โรงเรียน ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. ถ่ายเอกสาร.
- สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. การสำรวจแรงงานที่ว่างอาณัติกร มกราคม - มีนาคม 2527.
 กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2525.

สัญญา จัตตานนท์. “แนวโน้มของการประกอบอาชีพอิสระในประเทศไทย,” สังคมศาสตร์.

2(12) : 11 - 22 ; 2527.

สิริฉันท์ สติกรุล. “ความต้องการในการประกอบอาชีพของนิสิตสาขาการสอนวิชาเฉพาะ

วิชาเอกธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,” ครุศาสตร์. 24(3) :

78 - 86 ; มกราคม - มีนาคม 2539.

สุนทร โคตรบรรเทา. การศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการมีงานทำในประเทศกำลังพัฒนา. กรุงเทพฯ :

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

สุรเดช วิเศษสุรการ. ข้อคิดในการทำงานเพื่อบ่มจุดเน้น 7 ประการของกรมอาชีวศึกษา.

กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา, 2530.

สุรพล เพิ่มผล. ลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษา คณะวิชา

วิทยาการจัดการ ในสหวิทยารัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. ถ่ายเอกสาร.

โสภ ฐพิภูชัย. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

สำเนา ขจรศิลป์. การแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์. 2529.

อนงค์ พรหมจักร. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพห้วงค์ประกอบที่สำคัญ

กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2538. ถ่ายเอกสาร.

อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ. ผลการใช้ข้อมูลด้านอาชีพต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพอิสระของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

อัดสำเนา.

Allport, Gordon W. Pattern and Growth in Personality. New York : Holt, Rinehart

and Winston, 1961.

Belkin, Gary S. and Ruth H. Skydell. Foundations of Psychology. Dorton :

Houghton Mifflin, 1979.

Chaplin, William F. and Buckner E. Kathryn. “Self - Ratings of Personality ;

A Naturalistic Comparison,” Journal of Personality. 3(56) : 509 - 530 ;

September, 1988.

- Cook, C.V. Dictionary of Education. New York : McGraw - Hill Company, 1973.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper & Row, 1970.
- Deleo, John G. "To Determine in Need for Achievement and Risk - Taking Propensity Between Mountaineers and Entrepreneur," Dissertation Abstracts International. 43(8) A ; December, 1982.
- Donton, Nona R. "Perceptions of Entrepreneurs and Secondary Vocational Education on Selected Aspects of Entrepreneurship and Entrepreneurship Education," Dissertation Abstracts International. 46(10) : a ; April , 1982.
- Digman, John M. "Five Robust Trait Dimensions : Development, Stability and Utility," Journal of Personality. Duke University, 2(57) : 195 - 214 ; June, 1989.
- Edwards, Allen Louis. Technique of Attitude Scale Construction. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall, 1957.
- Eysenck, Han J. The Structure of Human Personality. London : Methuen Co., Ltd., 1970.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. Auckland : McGraw - Hill International Book Company, 1981.
- Flemming, Michael C. and Joseph, G Nellis. Principles of Applied Statistics. London : Routledge, 1944.
- Freund, John E. Modern Elementary Statistics. 5th ed. Engleweed Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, Inc., 1979.
- Gordon, Leonard V. Manual (of) Gordon Personal Profile. New York : Test Department of Harcourt, Brace and World, 1963.
- Guilford, Morgan T. Introduction to Personality. New York : McGraw - Hill Book Co., 1959.
- Hall, Calvin S. and Gardner Lindzey. Theory of Personality. New York : John wiley and Sons, 1978.

- Hambleton, R. K., Swaminathan, H., Algina, J. and Coulson, D.B. "Criterion - Referenced Testing and Measurement : A Review of Technical Issues and Developments," Review of Educational Research. 48 : 1 - 47 ; 1978.
- Hilgard, Ernest R and Richard G. Atkinson. Introduction to Psychology. 2nd ed. New York : Harcourt, Brace and World, Inc., 1967.
- Holland, John L. The Psychology of Vocational Choice. : Blaisdell Publishing Company, 1966.
- Hoppock, Robert. Occupational Information. New York : McGraw - Hill Book Company, Inc., 1967.
- Kleinmuntz, Benjamin, Personality Measurement and Introduction. Illinois : Dorsey Press, 1967.
- Krejcie, Robert V. and Daryle M. Morgan. "determining Sample Size For Research Activities," Educational and Psychological Measurement. 3 : 607 - 610 ; 1970.
- Krech, David. Individual in Society. New York : McGraw - Hill Book Company, Inc., 1962.
- Maslow, Abraham Harold. Motivation and Personality. 2nd ed. New York : Harper and Row, 1970.
- Morris C.G. Psychology. 3rd ed. New York : Prentice - Hall, Inc., 1979.
- Roe, Anne. The Psychology of Occupational. New York : Wiley, 1965.
- Samuel, William. Personality : Searching for the Sources of Human Behavior. New York : McGraw - Hill, 1981.
- Super, Donald E. Career Pattern as a Basis for Vocational. New York : Harper and Brothers, 1957.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เรียน นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต เพื่อนำไปประกอบการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านตอบแบบสอบถาม โดยอ่านข้อความที่ละเอียดและพิจารณาตอบตามความรู้สึกของท่านให้มากที่สุด และขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ โดยแต่ละข้อตอบเพียงคำตอบเดียว คำตอบที่ได้มานี้ไม่มีข้อใดถูกหรือผิด เพราะเป็นความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่อาจมีความแตกต่างกัน และจะไม่มีการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปเปิดเผยที่ใดทั้งสิ้น นอกจากใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณนิสิตทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดี มา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางเยาวเรศ ไหลอุดม

นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการอุดมศึกษา

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยขอให้ความหมายของคำว่า “อาชีพอิสระ” “ประเภทของอาชีพอิสระ” ดังนี้

อาชีพอิสระ หมายถึง การที่บุคคลประกอบอาชีพ หารายได้เอง โดยไม่มีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง โดยบุคคลนี้เป็นเจ้าของกิจการเอง ดำเนินธุรกิจด้วยการลงทุนในรูปของการผลิต การจำหน่าย หรือการให้บริการเพื่อมุ่งหวังกำไร และเสี่ยงต่อการล้มเหลว ในการวิจัยครั้งนี้ จัดแบ่งอาชีพอิสระออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทการผลิต คือ การสร้างสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งขึ้นมา เช่น ทำสวน ทำไร่ เพาะพันธุ์สัตว์ ผลิตวัสดุก่อสร้าง ทำเครื่องเงิน ฯลฯ
2. ประเภทการขาย คือ การจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปยังผู้บริโภค มีลักษณะซื้อสินค้ามาเพื่อจำหน่ายไป เช่น ขายเสื้อผ้า ขายหนังสือ ขายอุปกรณ์การเกษตร ฯลฯ
3. ประเภทบริการ คือ การใช้ความรู้ความสามารถประกอบกับเครื่องมือเพื่อให้บริการแก่ลูกค้า เช่น ร้านเสริมสวย ปั๊มน้ำมัน ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า อู่ซ่อมรถยนต์ ออกแบบตกแต่งภายใน ฯลฯ
4. ประเภทปฏิบัติผสม คือ การปฏิบัติผสมกันตั้งแต่สองประเภทขึ้นไป เช่น ผลิตและขาย หรือขายและบริการ เช่น ร้านอาหาร ร้ายขายคอมพิวเตอร์พร้อมบริการ ฯลฯ

ตอนที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () และเติมช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. กำลังศึกษาอยู่ชั้นปี

() 1

() 2

() 3

() 4

() 5

() 6

3. กำลังศึกษาอยู่คณะ

() ทันตแพทยศาสตร์

() วิทยาศาสตร์

() แพทยศาสตร์

() วิศวกรรมศาสตร์

() พลศึกษา

() ศึกษาศาสตร์

() เกษศาสตร์

() ศิลปกรรมศาสตร์

() มนุษยศาสตร์

() สังคมศาสตร์

4. ประเภทของอาชีพอิสระที่ต้องการทำ

(โดยใส่ตัวเลขในวงเล็บเรียงตามลำดับความต้องการ)

() ประเภทการผลิต

() ประเภทการขาย

() ประเภทบริการ

() ประเภทปฏิบัติผสม

ตอนที่ 2

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความต้องการประกอบอาชีพอิสระของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่าง ซึ่งตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งมี 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นไม่เห็นด้วย
- 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1.เมื่อจบการศึกษาแล้วข้าพเจ้าต้องการเลือกประกอบอาชีพอิสระ.....					
2.อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีเกียรติ.....					
3.ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ยาก ๆ และท้าทายความสามารถของข้าพเจ้า.....					
4.ถ้ามีผู้เสนอให้ข้าพเจ้านำสินค้ามาขายในงานแสดงสินค้า เพื่อหารายได้ ข้าพเจ้าเห็นด้วย เพราะเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า.....					
5.ถ้าข้าพเจ้ามีเงินจำนวนหนึ่ง ข้าพเจ้าคิดว่า จะนำเงินไปลงทุนค้าขายเพื่อหวังกำไร.....					
6.ข้าพเจ้าชอบทำงานประจำในสำนักงานที่เป็นของตนเอง มากกว่าทำงานในสำนักงานของคนอื่น.....					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
7.ข้าพเจ้าคิดว่าการหารายได้พิเศษเป็น สิ่งที่น่าทำ.....					
8.อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ต้องใช้ ความสามารถมาก.....					
9.ถ้าข้าพเจ้าจะซื้อบ้าน ข้าพเจ้าจะซื้อ บ้านที่เป็นคึกแถวอยู่ริมถนน เพื่อ สามารถเปิดกิจการได้ มากกว่าบ้าน ที่อยู่ในซอย.....					
10.ข้าพเจ้าชอบศึกษาหาความรู้เพื่อหา แนวทางในการประกอบอาชีพของ ตนเอง โดยการอ่านหนังสือ วารสาร					
11.ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะพัฒนางาน อาชีพของตนเอง โดยการศึกษาหา ความรู้เพิ่มเติม เมื่อมีโอกาส.....					
12.ข้าพเจ้ารู้สึกภาคภูมิใจมาก ถ้าคนอื่น รู้จักข้าพเจ้าเพราะผลงาน.....					
13.ในการทำงาน หากเกิดปัญหาหรือ อุปสรรค ข้าพเจ้าจะพยายาม ปรับปรุงและแก้ไขจนสุดความ สามารถ.....					
14.ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ได้พบปะกับ ผู้คนจำนวนมาก.....					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
15.ข้าพเจ้าคิดว่ารายได้จากการประกอบอาชีพอิสระจะสามารถเลี้ยงตนเองได้.....					
16.ในการทำงานข้าพเจ้าชอบคิดหาวิธีใหม่ ๆ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ.....					
17.อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจเพราะเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับตัวเองมากที่สุด.....					
18.ข้าพเจ้าจะมีความสุขมาก ถ้าได้ประกอบอาชีพอิสระที่ตนเองชอบ.....					
19.อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่าสนใจเพราะเป็นอาชีพที่จำเป็นสำหรับท้องถิ่นของข้าพเจ้า.....					
20.ข้าพเจ้าชอบใช้เศษวัสดุมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ เพื่อนำไปขาย.....					
21.ไม่ว่าจะเป็นการเล่นหรือการทำงานข้าพเจ้าชอบแข่งขันกับบุคคลที่มีฝีมือหรือมีความสามารถค่อนข้างเหนือกว่าตัวข้าพเจ้า.....					
22.โอกาสที่จะประกอบอาชีพอิสระในกรุงเทพฯยังมีอีกมาก.....					
23.ข้าพเจ้าคิดว่านิสิตควรมีความรู้หรือทราบแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ					

ข้อความ	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	ปานกลาง	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
24.อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีความเสี่ยง สูง					
25.ข้าพเจ้าต้องการประกอบอาชีพ อิสระ เนื่องจากเป็นอาชีพที่ทำให้ ข้าพเจ้าได้แสดงความสามารถอย่าง เต็มที่					

ตอนที่ 3

คำชี้แจง แบบทดสอบตอนนี้มีความมุ่งหมายที่จะวัดบุคลิกภาพเกี่ยวกับปัจจัยภายใน (บุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ) ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามต่อไปนี้ และโปรดทำเครื่องหมาย X ลงบนข้อ ก. ข. ค. ง. หรือ จ. ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ

1. เพื่อนเลือกคบหากับท่าน เพราะท่านมีลักษณะนิสัยอย่างไร ก. มีไมตรีจิตกับผู้อื่น ข. มีความเฉลียวฉลาด ค. มีความซื่อสัตย์สุจริต ง. มีความมั่นใจในตนเอง จ. ชอบการบุกเบิก การผจญภัย	4. หากท่านได้รับการเสนอชื่อให้เป็นหัวหน้า ท่านคิดว่าเป็นเพราะท่านมีคุณสมบัติเด่นด้านใด ก. มีเจตนาดีต่อผู้อื่น ข. เป็นผู้ที่มิจิตใจหนักแน่น ค. เป็นคนช่างคิดช่างสังเกต ง. ชอบพบปะร่วมงานกับคนหมู่มาก จ. ให้ความสนใจในกิจกรรมของสถาบัน
2. หากท่านเป็นนักหนังสือพิมพ์ ท่านคิดว่าคุณลักษณะใดสำคัญที่สุด ก. มีความรับผิดชอบ ข. มีจินตนาการกว้างไกล ค. เป็นผู้มีการหาทรัพยากร ง. รู้จักใช้ความคิดไตร่ตรอง จ. กล้าวิพากษ์วิจารณ์บุคคลอื่น	5. ท่านได้รับมอบหมายงานสำคัญ ๆ เป็นเพราะท่านมีคุณลักษณะเด่นในด้านใด ก. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ข. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ค. ชอบแสวงหาความรู้แปลกใหม่ ง. สามารถระงับโทสะของตนได้ จ. มีลักษณะนิสัยกล้าพูดกล้าแสดงออก
3. ท่านคิดว่าคุณลักษณะใด ที่จะส่งเสริมหรือมีอิทธิพลต่อการพัฒนาตัวของท่านมากที่สุด ก. มีความรับผิดชอบ ข. เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็ว ค. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน ง. มีความสุภาพอ่อนโยน จ. สามารถเข้ากับคนอื่นได้ดี	6. งานที่ท่านชอบทำเป็นงานในลักษณะใด ก. งานที่ได้พบปะกับผู้คนจำนวนมาก ข. งานที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป ค. งานที่ต้องอาศัยความสุนทรียะรอบคอบ ง. งานที่ได้แสดงออกทางด้านความคิด จ. งานที่ต้องอาศัยความสุภาพเรียบร้อย

7. ท่านเป็นที่รักของเพื่อน ๆ เพราะท่านมี
คุณลักษณะเด่นด้านใด

- ก. สามารถควบคุมอารมณ์ได้
- ข. เป็นผู้ที่มีความโอบอ้อมอารี
- ค. ชอบวางแผนการในอนาคต
- ง. เป็นผู้ที่เปิดเผยตรงไปตรงมา
- จ. สามารถเป็นที่พึ่งของเพื่อน ๆ ได้

8. ท่านสนใจที่จะทำธุรกิจใดในลักษณะใด

- ก. ธุรกิจที่สุจริต
- ข. ธุรกิจที่ไม่เป็นภัยกับผู้อื่น
- ค. ธุรกิจใหม่ ๆ ที่ต้องใช้ความคิด
- ง. ธุรกิจที่ต้องใช้ความสุ่มรอบคอบ
- จ. ธุรกิจที่ได้ติดต่อกับคนจำนวนมาก

9. ท่านเป็นที่ชื่นชอบของบุคคลโดยทั่วไป
เพราะท่านมีคุณลักษณะใด

- ก. มีความยุติธรรม
- ข. สุภาพเรียบร้อย
- ค. กล้าพูดกล้าแสดงออก
- ง. มีความหนักแน่นมั่นคง
- จ. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

10. หากท่านได้รับมอบหมายให้หาบทความ
ท่านสนใจเกี่ยวกับเรื่องใดมากที่สุด

- ก. เรื่องความยุติธรรม
- ข. เรื่องต้นตอ ผจญภัย
- ค. เรื่องอุดมการณ์อันยิ่งใหญ่
- ง. เรื่องมารยาทในสังคม
- จ. เรื่องสิ่งประดิษฐ์แปลกใหม่

11. ท่านมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับบุคคลใด

- ก. ปรีชาเป็นคนหนักแน่นไม่หวั่นไหว
- ข. ปัทมาเป็นคนพูดจาเชื่อถือได้
- ค. พงษ์ศักดิ์เป็นคนอ่อนน้อมถ่อมตน
- ง. ชุติมาเป็นคนช่างพูด ช่างเจรจา
- จ. สมชายคัดแปลงวัสดุเหลือใช้ให้เกิดประโยชน์

12. พ่อแม่หรือผู้ปกครองของท่านปลูกฝังให้
ท่านมีคุณลักษณะเด่นด้านใด

- ก. กล้าแสดงออก
- ข. เป็นคนมีเหตุผล
- ค. มีความซื่อสัตย์สุจริต
- ง. มีความสุภาพอ่อนโยน
- จ. ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

13. หากท่านได้รับเลือกให้เป็นผู้นำกลุ่มหรือ
ผู้นำหมู่คณะ เป็นเพราะท่านมีคุณสมบัติใด
- สุภาพ
 - เปิดเผย
 - หนักแน่น
 - ยุติธรรม
 - เฉลียวฉลาด
14. ท่านคิดว่าครอบครัวช่วยสร้างสิ่งใดให้กับ
ท่าน
- ให้เป็นคนสุขุมรอบคอบ
 - ให้เป็นคนมีความรับผิดชอบ
 - ให้มีความเป็นมิตรกับคนทั่วไป
 - ให้ใช้ความคิดใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา
 - ให้พร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ
15. ท่านคิดว่าเพื่อนสนิทของท่านมองว่าท่าน
เป็นคนเช่นใด
- ทำอะไรโดยมีจุดมุ่งหมาย
 - เป็นผู้ที่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่
 - เป็นผู้ที่มีความอดทน อดกลั้น
 - พูดตรงไปตรงมาตามที่ใจคิด
 - เป็นผู้ที่มีสัจจะรักความยุติธรรม
16. ท่านมีบุคลิกลักษณะเด่นใด
- ใจเย็นและสุขุม
 - เปิดเผย ช่างพูดช่างคุย
 - พูดจาไพเราะอ่อนหวาน
 - ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
 - แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้อง
17. ท่านมั่นใจว่าจะสามารถทำงานได้สำเร็จ
เพราะท่านมีคุณลักษณะใด
- มีไหวพริบดี
 - มีมนุษยสัมพันธ์ดี
 - มีความรับผิดชอบ
 - มีอารมณ์มั่นคงในการทำงาน
 - มีความกล้าที่จะร่วมงานกับคนอื่น
18. เพื่อนหลายคนพอใจที่จะได้ร่วมงานกับ
ท่าน เพราะท่านมีคุณลักษณะใด
- มีไหวพริบดี
 - มีความเป็นมิตร
 - มีความรับผิดชอบ
 - เปิดเผยและจริงใจ
 - มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน

19. เหตุใดเพื่อน ๆ จึงคิดว่าท่านเป็นคนเก่ง
- ก. ไม่ประหม่าเมื่อออกไปแสดงตัว
 - ข. สามารถเป็นที่พึ่งของเพื่อน ๆ ได้
 - ค. เป็นต้นคิดหรือต้นแบบให้กับเพื่อน ๆ
 - ง. ปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ดี
 - จ. มีกิริยาเรียบร้อยเป็นที่รักของอาจารย์และเพื่อน ๆ
20. หากท่านเป็นครู ท่านต้องการฝึกให้ลูกศิษย์มีลักษณะเด่นในด้านใด
- ก. กล้าแสดงออก
 - ข. มีความคิดริเริ่ม
 - ค. มีความรับผิดชอบ
 - ง. รู้จักควบคุมอารมณ์
 - จ. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
21. คุณลักษณะใดของท่าน ที่เพื่อนร่วมงานต้องการมากที่สุด
- ก. มีความประสงค์ดีต่อผู้อื่น
 - ข. เป็นผู้มีความเฉลียวฉลาด
 - ค. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
 - ง. มีความหนักแน่นในอุดมการณ์
 - จ. มีความกล้าแม้ต้องเผชิญปัญหา
22. คุณลักษณะใดของท่านที่สำคัญ เมื่อต้องทำงานที่เกี่ยวข้องกับคนหมู่มาก
- ก. เป็นคนรักษาคำพูด
 - ข. เคารพในสิทธิของผู้อื่น
 - ค. ไม่ถือโทษโกรธคนง่าย
 - ง. เป็นคนจริงใจและเปิดเผย
 - จ. แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
23. ท่านคิดว่าสิ่งที่ควรปลูกฝังมากที่สุดในระบบการศึกษาของไทย คืออะไร
- ก. ให้นักเรียนกล้าแสดงออก
 - ข. ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ
 - ค. ให้นักเรียนมีความเฉลียวฉลาด
 - ง. ให้นักเรียนมีจิตใจเข้มแข็ง อดทน
 - จ. ให้นักเรียนมีกิริยามารยาทเรียบร้อย
24. ลักษณะนิสัยใดของท่าน ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด
- ก. พึ่งพาตนเองไม่ได้
 - ข. ไม่ยอมรับฟังเหตุผล
 - ค. เลิกล้มความตั้งใจบ่อย
 - ง. ไม่ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
 - จ. ประหม่าไม่กล้าแสดงออก

25. หากท่านเป็นศิลปินที่มีชื่อเสียง ท่านคิดว่า
เนื่องจากท่านมีคุณสมบัติใด
- ก. กล้าแสดงบทบาทอย่างไม่เคอะเขิน
 - ข. สามารถสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ
 - ค. ปรับอารมณ์ให้เข้ากับเหตุการณ์ได้ดี
 - ง. ไม่ย่อหย่อน ปฏิบัติตนเป็นมิตรกับผู้อื่น
 - จ. รับผิดชอบต่องานแสดงที่ได้รับมอบหมาย
26. หากท่านเป็นแพทย์ คุณลักษณะเด่นข้อใด
ที่เป็นของท่าน
- ก. เข้ากับเพื่อนร่วมงานได้
 - ข. ศึกษาหาความรู้เรื่องโรคต่าง ๆ
 - ค. รับผิดชอบในการงานหน้าที่
 - ง. พุดจากับผู้ป่วยอย่างไพเราะ
 - จ. วินิจฉัยโรคต่าง ๆ ด้วยความสุขุม
27. ท่านจะประกอบการค้าได้ดี เพราะท่านมี
ลักษณะใดที่สำคัญ
- ก. ไม่หลอกลวงลูกค้า
 - ข. พุดจาอ่อนหวานกับลูกค้า
 - ค. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า
 - ง. ไม่ฉุนเฉียวแม้ลูกค้าจะต่อรองราคา
 - จ. คัดแปลงลักษณะสินค้าให้ถูกใจลูกค้า
28. หากท่านได้รับเลือกเป็นประชาสัมพันธ์
ท่านจะปฏิบัติตามกรณีใด
- ก. วางแผนล่วงหน้าก่อนทำงานใด ๆ
 - ข. แสดงกิจกรรมารยาทที่ดีต่อผู้มาติดต่อ
 - ค. รับผิดชอบงานการประชาสัมพันธ์อย่างดี
 - ง. ปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้วยความสุ่มรอบคอบ
 - จ. กล้าพูดกับคนที่ไม่รู้จักเพื่อประโยชน์
ต่องาน
29. ท่านสนใจที่จะประกอบอาชีพอิสระเพราะ
ท่านมีคุณลักษณะใด
- ก. เป็นคนสุภาพ
 - ข. มีความรับผิดชอบ
 - ค. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - ง. มีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน
 - จ. มีความคล่องตัวในการเข้าสังคม
30. นโยบายการศึกษาระดับอุดมศึกษา ควร
ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติใด
- ก. มีความอ่อนน้อม
 - ข. เป็นคนมีสติสัมปชัญญะ
 - ค. มีความรับผิดชอบ
 - ง. กล้าแสดงความคิดเห็น
 - จ. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์
ต่าง ๆ ได้

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์รัชันย์ บุญธิมา
ตำแหน่ง อาจารย์
สถานที่ทำงาน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. นางสาวศิริรัตน์ ภู่อกลเจริญรัตน์
ตำแหน่ง นักแนะแนวการศึกษาและอาชีพ 6
สถานที่ทำงาน กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
5. ดร.พรชัย หนูแก้ว
ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 5
สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านห้วยเชือก อ.กระนวน จ.ขอนแก่น

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางเยาวเรศ ไหลอุดม
 วัน เดือน ปีเกิด วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509
 ที่อยู่ปัจจุบัน 37 หมู่ 11 หมู่บ้านถนนอมสุข แขวงฉิมพลี
 เขตคลองสาน กรุงเทพฯ 10170
 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 4
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน กองแผนงาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ประวัติการศึกษา
 พ.ศ.2529 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 พ.ศ.2532 บัณฑิตบัณฑิต (บช.บ.)
 วิชาเอกการบัญชี มหาวิทยาลัยสยาม
 พ.ศ.2541 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ
ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ
ของ
เยาวเรศ ไหลอุดม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
กันยายน 2541

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความต้องการ ประกอบอาชีพอิสระ ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปัจจัยที่นำมาศึกษาในการวิจัยนี้ ได้แก่ เพศ ชั้นปี และคณะ บุคลิกภาพการแสดงตัว ความสุภาพอ่อนโยน ความซื่อตรงต่อหน้าที่ ความมั่นคงทางอารมณ์ และสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกชั้นปี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวนทั้งสิ้น 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ และแบบสอบวัดบุคลิกภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระในระดับมาก และนิสิตมีบุคลิกภาพซื่อตรงต่อหน้าที่ในระดับมากที่สุด

การเปรียบเทียบระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปี และคณะ พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับนิสิตที่มีชั้นปี และคณะต่างกัน พบว่า มีระดับความต้องการประกอบอาชีพอิสระไม่แตกต่างกัน

ตัวทำนายที่มีนัยสำคัญ หรือมีอิทธิพลในการทำนายความต้องการประกอบอาชีพอิสระ ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (y') ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว (P_1), บุคลิกภาพสติปัญญา (P_5) และ เพศ (X_1) ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างความต้องการประกอบอาชีพอิสระกับกลุ่มทำนายทั้ง 3 เป็น .277 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวทำนายทั้ง 3 นี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความต้องการประกอบอาชีพอิสระได้ร้อยละ 7.6 โดยค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายเท่ากับ ± 9.041

SOME FACTORS RELATING TO SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY
STUDENTS'S DESIRE FOR SELF-EMPLOYMENT

AN ABSTRACT
BY
YAOVARES LAIUDOM

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
September 1998

The purposes of this study were to study some factors relating to Srinakharinwirot University students' desire for self-employment. The factors included sex, level of class, faculties, personalities of extraversion, agreeableness, conscientiousness, emotional stability and intellect. The sampling of three hundred and sixty-seven students were drawn by stratified random sampling. They all registered in the first semester of academic year 1997, in the all faculties at Srinakharinwirot University. The instrument used in this research were the background questionnaire, the desire for self - employment questionnaire and the personality test. The statistical techniques employed in the analysis of the data were t-test, F-test and Multiple Regression.

The results of the study were :

The Srinakharinwirot University students had most to desire for self - employment and the had most personality of conscientiousness.

When comparing desire for self - employment with regards to those factors, the results showed that the desire for self - employment of the different sexes were statistically different at the .01 level of significance, but the students with different level of classes and faculties were insignificantly different.

There are three predictors of Srinakharinwirot University students' desire for self - employment (y') from Multiple Regression Analysis, the personality of extraversion (P_1), the personality of Intellect (P_5), and sex (X_1), respectively. The three predictors in combination accounted for 7.6% of the total variance. $R = .277$, $P < .05$ in desire for self - employment ratings. Standard error of estimate is ± 9.041